

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

JÓ SZERENCSE!

Tudnivalók és tennivalók *Egy nagy generáció*

Beszélgetés Rabi Ferenc BDSZ elnökkel,
2011 szakszervezeti feladatairól

A szakszervezeti mozgalom szervezetei ez évben már sok fontos munkát elvégeztek. Túl vannak az éves tervek elfogadásán, a féléves munka- és feladattervek elkészítésén, a célok és irányok meghatározásán, a bérmegállapodások megkötésének zömén. Mégis van elvégzendő munka bőven, az ország gazdasági, társadalmi történései, a kormány intézkedései, a munka világát érintő törvénykezési gyakorlat által generált helyzetnek köszönhetően. A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete is intenzíven dolgozik azon, hogy a munkavállalói érdekvédelem kihívásainak maximálisan megfeleljen. A hogyanról kérdeztük Rabi Ferencet, a BDSZ elnökét.

A soros elnökség és a szakszervezet

- A magyar szakszervezeti mozgalom számára a 2011-es év több szempontból jelentős és több kihívást is tartalmaz - kezdi választát Rabi Ferenc. - Az első Magyarország európai soros elnökségéből következik. Az elnökség egy lehetőség az európai uniós tagországai számára, hogy bemutassák országuk jelentős átalakulását - ez a mi húszéves történetünk szempontjából különösen fontos -, demokratikus berendezkedésüket és azt, hogy milyen módon tudnak a közösségi jog elvárásainak megfelelni.

- Mit várnak ilyenkor a szociális partnerek?

- Azt, hogy rájuk - a mi esetünkben a szakszervezetekre - vonatkozóan, a kormányzati időszakban történik-e jelentősebb esemény. A magyar elnökség idejére, a trió munkamegosztása alapján, a munka világa területéről kevés konkrétum, kevés jogszabályalkotás került. Inkább egy áttekintő tevékenységre kerül sor az illetékes bizottságban. Sajnálom, hogy Magyarország EU-s elnöksége a médiatörvény vitájával fontos alapkérdések is háttérbe szorított, ugyanakkor felhívta a magyar jogalkotókat, törvényhozás és kormányzás figyelmét arra, hogy az európai demokratikus berendezkedések normáira oda kell figyelni. Ellenkező esetben a közösségtől különböző hatások érhetik az országot.

- A bányászat milyen várakozással tekintett az uniós soros elnökségre, illetve mit várhat attól?

- A kitermelő iparágnak, a bányászatnak, jövőképet kell adni. Hozzá tartozik a munkahelyteremtéshez, foglalkoztatáshoz. Tehát azt várom ebben az időszakban, hogy az új munkahelyek létrehozásakor jelenjen meg a magyar bányászat lehetősége, jelenjen meg az érdekegyeztetésben ennek a szükségesége. Két olyan jelentős, európai kihatású törvény is van a jelenlegi viták középpontjában, mely a foglalkoztatásra és a foglalkoztatás minőségére is hathat. Az egyik Magyarország energetikai stratégiája, a másik pedig az éghajlatváltozásra vonatkozó törvényi szabályozás. Nagyon fontos számunkra, hogy ezekben az energetikai bányászat is kaphasson jövőképet, és a fejlesztési elképzelésekbe épüljenek be az építőanyag-

bányászattal kapcsolatos várakozásaink.

- Hazai viszonylatban, a bányaiipart illetően mi az első félév alapkérdése?

- Az, hogy a villamosenergia-ipari termelésben, az energetikai stratégiában kaphat-e lehetőséget a két külszíni bánya - Visonta és Bükkábrány - optimális kihasználása. Mi abban reménykedünk, hogy egyrészt a lebonyolított Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottsági ülésen elmondottak, másrészt a vita, amit az elmúlt hónapokban folytattunk és igyekeztünk megjeleníteni a médiában (Klubrádió, Duna TV, stb.) megtartja a magyar energetikai szénbányászat arányait a villamos áram-termelésben. Tehát a tüzelőanyagmixben figyelembe vételre kerül.

- Mi várható a szénbányászat támogatását illetően, hogyan alakul a márkushegyi bányászati jövője?

- Az 1407-es európai közösségi rendelet meghosszabbítása decemberi döntéssel megtörtént. Szakszervezetünk kemény erőfeszítéseket tett, mert ez biztosíthatta 2012 végéig hatszázötven márkushegyi bányász földalatti munkavégzésének a feltételeit. Európai kitekintéssel kellett elérnünk - együttműködtünk a német, spanyol és más szakszervezetekkel -, hogy a foglalkoztatási szempontok is megjelenjenek az új rendelet kiadásában. Ez megtörtént. 2018-ig támogatható az európai szénbányászat, úgy hogy nem sért európai versenyjogot. Feltételeit az új rendelet tisztázza. Ennek a gyakorlati végrehajtását kell az első félévben figyelemmel kísérnünk, hogy eredményesen szolgálja a márkushegyi bányászok érdekeit.

- Mivel lehet ezeket az érdekeket eredményesen védeni?

- A szociális juttatások megőrzésével, a kollektív szerződés betartásával és betartatásával, esetleg az önszegélyező pénztár egyes ágának újraindításával, vagy a VIT pénztárban történő támogatásbiztosítással a 98%-os különadó hatásainak a mérséklésével és a jóléti, szociális intézmények további működtetésének garانتálásával. Tárgyalásokat folytattam Oroszlány város polgármesterével és egyéni országgyűlési képviselőjével is, annak érdekében, hogy az új munkahelyek teremtéséért fel tudjunk lépni, és a kollégáinknak elmondani, hogy hol lehet újra munkalehetőséget kapni. Ebben a vonatkozásban most készítünk elő egy svájci - magyar kiírású közös projektet, a svájci szakszervezetekkel, ennek az elsődleges célja, hogy az oroszlányi központú, valószínűleg a Bányász Klubban lebonyolításra kerülő két éves folyamatban egy információs központ működjön. Ahol napi segítséget lehet adni rászoruló munkavállalóink számára. Abban bízom, hogy ezek a folyamatok az első félévben eredményre vezetnek.

- A kormányzati szándékok szerint, az első félévben még milyen - munkavállalókat érintő - intézkedésekre kerül sor?

- A korengedményes, kordedvezményes és a bányászok egészségkárosodási járadékára vonatkozó törvények, jogszabályok pontosítását kezdhetik el. Ezeket, mivel mindegyike érinti a bányász munkavállalókat, figyelemmel kísérjük.

(Folytatás a 2. oldalon)

Akárhogy is próbáljuk készletelni a pillanatot, a tények, ahogy mondani szokták, makacs dolgok. Nyugdíjba készül, vagy már nyugdíjas az a szakszervezeti vezetői garnitúra, amely a rendszerváltást megelőzően is tisztséget töltött be a munkavállalói érdekvédelem valamely szintjén. Lassan kiválnak az irányító testületekből azok az emberek, akik annak idején, jóformán az életüket tették fel arra, hogy a szakszervezeti mozgalom munkáikat a vállukra vegyék kollégáik ügyes-bajos dolgait, érvényesítsék jogaikat, őrizzék a közösen kiküzdött vívmányokat, s nap, mint nap ott hadakozzanak a munkaharc frontvonalában.

Ha túlságosan patetikus akarnék lenni, azt írnam: nagy idők tanúi ök. S ha realista vagyok, akkor sem állítok mást.

A pártállam konszolidált körülményei között szocializálódtak szakszervezetissé. Akkor, amikor a dolgozói érdekvédelem nem generált élet-halál csatákat, a transzmissziós szerep jól behatárolható mozgásteret jelölt ki számukra. Sok önállóságra nem volt lehetőség, a munkavállalókat államilag védtek, mégis nagy volt a tisztség társadalmi elismertsége. Aztán jött a rendszerváltás. Új, addig soha nem tapasztalt helyzetbe csöppentek bele egyik percről a másikra. Addig nem használt szavakat kellett megtanulniuk. Privatizáció, integráció, elbocsátás, munkanélküliség. Az érdekegyeztetés, a tulajdonosi szerkezet folyamatos átalakulásával egyre inkább áttolódott az állam-szakszervezet oldalról a tőkés-szakszervezet oldalra. Külföldi tulajdonosok lepték el a munka világát. Akik hozták magukkal a nemzetközi piacokon szerzett tapasztalataikat és trükkjeiket, amivel szemben a hazai érdekvédelem védtelen volt. Tanulni kellett a kapitalizmust, amely a legrosszabb arcát fordította felénk. A munkanélküliséget, a hajléktalanságot, a létbizonytalanságot.

A szakszervezet elvesztette háttérintézményeit, pluralizálódott, az új hatalom nem volt munkavállaló-barát, ellenfélle emelte az üzemi tanácsokat.

A fele is elég ok lett volna ahhoz, hogy az „ancien rezsim” érdekvédői bedobják a törülközőt. Nem ez történt. Aki egyszer önként, a saját elhatározásából, belső indítatásból ezt az iszonytatóan nehéz hivatást választotta annak idején, mély gyökereket eresztett a szolidaritás talajába. Felvették a feljüket dobott kesztyűt. Szívós, kitartó munkával és tanulással, napi kudarcokból építkezve jutottak el a tulajdonosokkal megvívott érdekegyeztetési megmérettetésben a méltó partnerség státuszáig. Nem mindenki, de azért sokan. Nem egyik napról a másikra, ám sikerült.

At kellett élniük a szakszervezeti harcmodor teljes változását, sőt maguknak kellett rájönniük a legalkalmasabb stratégiára, a legcélravezetőbb és leghatékonyabb taktikára. A saját tévedéseik, melléfogásaik, rossz döntéseik mélységeiből kellett kikapaszkodniuk, hogy komolyan vegyék őket. Átélték az elkészerítő taglétszám csökkenést, megszenvedték a munkahelyek tömeges bezárását, de megtanulták, hogyan kell talpon maradni.

Alkalmazkodni tudtak az új helyzethez, az eszeveszett pörgéshez, mert erősebb bennük a magukkal cipelt szociális érzékenység, az ebből eredő kihívásoknak való megfelelési igény, mint az önfeladás kényszere.

Az ó példaértékű kitartásuk, szívósságuk és eredményességük nem minősíti az utódokat. Akiknek természetes érdekvédelem közeg a jelen, nem telepedik tudatukra a múlt minden tanulsága, nekik már nem teher a saját maguktól kapott örökség. Jönnek, mert ez a természetes. Akik meg lassan leteszik a csomagot arra a bizonyos nagy asztalra és nehéz szívvel tovább lépnek a jól megérdemelt, nyugalmasabbnak remélt nyugdíjas évek felé, abban igyekeznek nagyon hinni, hogy amit tettek, az nem múlik el nyomtalanul.

A fenti, nosztalgiaigyanús gondolatok azért juttattak eszembe, mert a BDSZ elnökségének legutóbbi ülésén hat olyan kollégát köszöntötték, akik a közelmúltban hagyták abba a hosszú évek óta végzett, aktív, országos testületi munkát, mondtak le a helyi szakszervezeti tisztségükről, lettek nyugdíjasok.

Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke, méltató beszédében többek között azt mondta, hogy:

„A BDSZ olyan közösség, amely értékeli azok tevékenységét, akik hozzájárultak a közös eredményekhez, olyan közösség, amelyben odafigyelünk egymásra, segítjük egymást. Ez a kollektíva a kiváló teljesítményt nyújtókat megbecsüli. Az elmúlt évtizedek problémáit közösen oldottuk meg. Ahhoz, hogy talpon maradjunk, kellett és kell egy olyan közösség, amely ezeket a folyamatokat tovább viszi, gondozza. Lehetnek közöttünk viták, mint ahogy vannak is, de ezek sosem öncélúak, hanem mindig annak érdekében zajlanak, hogy tovább tudjunk haladni a kitűzött célok irányába. Figyelünk egymásra, egymás problémáira. Ez nagyon fontos abban a világban, amiben élünk, s amelyben a másik ember tisztelete nem evidencia. Akkor ennek példaértéke van. Nehéz megtalálni azokat a szavakat, amelyek az elmúlt, sikerekben gazdag, de olykor kudarcokat sem nélkülöző évtizedeket hűen kifejezik. A hat kolléga másként-másként, de erősítette ezt a kollektívát. Elismerést érdemlő teljesítmény volt. Maradandó értéket hagyatottak itt, melyet megőrizni, és használni természetesen kötelességünk.”

Belkovicz Gergely a Mátrai Erőmű Zrt visontai bányászati szb-titkára, Benkő Sándor a COLAS Északkeleti Bányászati Kft szb-elnöke, Berta Károly az Urándolgozók Szakszervezetének elnöke, Hámori István Péter a BDSZ alelnöke, Kovács István a VE Zrt Oroszlányi Bányász Szakszervezeti Szövetség elnöke és Torma Lajos a Vértesi Erőmű Zrt márkushegyi bányászati szb-titkára, valamennyien a BDSZ elnökségének volt tagjai, elköszöntek.

Lehet, hogy nem a „nagy”, de egy nagy generáció. Sokat tettek azért, hogy ne felejtjük el őket.

(Folytatás az 1. oldalról)

Javaslatokat készítettünk elő a tudományos háttér megerősítésével is, ha szükséges. Úgy gondolom, hogy a korai nyugdíjak helyzetét optimálisan csak úgy lehet rendezni, ha a szerzett jogok figyelembe vételre kerülnek, és egy folyamatos átalakítási tevékenység indul meg, illetve az orvos egészségügyi, foglalkozás egészségügyi hátterüket is megfelelően tisztázzuk. Ebben együttműködünk a konföderációkkal, illetve az érintett magyarországi konföderációkkal.

Az egykulcsos SZJA anomáliái

- Az év elején megindultak a tárgyalások a bér- és szociális megállapodások területén, melyek komoly kihívást jelentettek.

- Ennek egyik oka, hogy az Országos Érdekegyeztető Tanácsban elfogadott megállapodásban nem igazán igazán lehetett kezelni az SZJA törvény változásait. Háromszázezer forint alatt a félszázalékos társadalombiztosítási járuléknövekedés, az adójóváírás folyamatos kivezetése, és a szuperbruttó átalakítás eredményezte, hogy 240 ezer forintos átlagkereset körül hét-nyolc százalékos bruttó bérfejlesztési igény jelent meg a reálkereset megőrzése érdekében. Ez viszont a bérfejlesztési lehetőségeket elviszi, hiszen közben a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Központ kiadott egy körlevelet, amiben azt kéri az állami tulajdonú cégektől, hogy a bértörvény maradjon a múlt évi szinten. Ilyen módon a kompenzációk minimális a lehetőség, és valószínű, hogy az állami tulajdonú cégeknél (elsősorban az MVM csoportnál), külön eljárási lehetőséget kell kérni, egyébként a feszültségek nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem oldhatók. Az a kormányzati szándék, hogy senki ne járjon rosszabbul, megvalósíthatatlan.

- A magántulajdonban lévő társaságoknál mi a helyzet?

- A termelőszféra egyéb bányáiban nem tapasztaljuk a munkáltatók részéről, hogy a személyi jövedelemadó törvény változásait kompenzálnák, vagy erre törekednének. Érzünk egy olyan veszélyt, hogy akár munkavállalói csoportokat is egymással szembeállítanak. Hiszen a magasabb keresetűek jobban járnak, és ők kevésbé akarják tolerálni azt, hogy az alsóbb keresetű sávokban viszont negatív reálpozíció is kialakulhat.

- A bér megállapodások most zajlanak, néhol már meg is történtek.

- A villamosenergia-ipari ágazati bér- és szociális megállapodás megszületett. Ez visszatükrözi a tagszervezeti elveket, mert lehetőséget ad az SZJA törvény okozta ellentmondásos helyzet rendezésére. Négy százalékos átlagkereset-növekedést ír elő, inflációval növeli a szociális juttatásokat, s ezek a munkahelyi bértárgyalásokhoz megfelelő alapot adnak.

- A múlt év óta a ruházatipar és a textilipar munkavállalóinak bérezési problémáival is foglalkoznia kell a BDSZ-nek.

- A könnyűiparban jelenleg megállapodásról még nem tudunk. Az egyeztetések folynak. Szinte biztos, hogy a reálkereset megőrzésére egyes cégeknél nem tudunk anyagi hátteret teremteni, de komoly nyomásgyakorlásra és egyeztetésekre lesz szükség egyéb más bányászati tevékenységet folytató cégeinknél is.

- A bányászat szempontjából is fontos év lesz 2011.

- Igen. Ki kell, hogy rajzolódjon Magyarország fejlesztési irányainak a körvonala, az új kormány ezzel kapcsolatos konkrét elképzelései. Ebben előre az érződött a fejlesztési miniszter előadásában, hogy elsősorban a kötött pályás vasúti közlekedésre kíván a kormány, jelentős támogatásokat fordítani uniós pénzekből. Ez több mint ötszázmilliárd forint. Amennyiben ez megva-

lósul, az a cégeink egy részének jobb piaci körülményeket teremthet. A zúzottkő, amit az új pálya építéséhez vagy javításhoz használnak a kötött pályánál, speciális termék, amelyik különböző minőségi kritériumokkal kell, rendelkezzen. Ennek kevés cég felel meg, s akik megfelelnek ott nagyobb részt szervezett munkavállalók vannak, kollektív szerződés alapján dolgoznak.

- A kollektív szerződés juttatja eszembe, hogy régen készül- a villamos energia vertikumon kívül működő bányászati cégekkel – egy ágazati kollektív szerződés.

- A munkáltatókkal, a Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottság keretein belül, talán nyílik arra lehetőség, hogy a kő- és kavicsiparban kössünk egy szakágazati típusú kollektív megállapodást. Az energetikai bányászatban ez megvan. Az egyéb bányászati tevékenységeknél nehezen látom kialakítani ezeket a feltételeket. Eltérő gazdálkodási körülmé-

nyek vannak, de ha a kő-kavicsiparban megállapodnánk, azt lehetne mondani, hogy a megmaradt bányászoknak hetven-nyolcvan százalékat már ágazati típusú kollektív szerződés védi.

- Milyen események lesznek a könnyűiparban az első félévben?

- Könnyűipari szakmai napot szervezünk, és szeretnénk a munkáltatókkal általánossá tenni a találkozásokat, a szociális partnerség új minőségét kialakítani, ami a közös érdekek mentén elvezethet egy jobb, kiszámíthatóbb munkáltatói magatartás és esetleg egy ágazati típusú megállapodás irányába.

- A BDSZ méltán lehet büszke arra, hogy keretein belül erős nyugdíjas közösségek működnek.

- Az elmúlt hónapokban a nyugdíjas kollégákkal többször találkoztunk, számukra elsősorban a kiszámítható nyugdíjmelési gyakorlat kialakítását javasoltuk és kérjük is, azzal, hogy még ma is vita folyik arról, hogy a svájci indexálás, vagy az inflációkövető nyugdíjmelés biztosabb és jobb a nyugdíjasok számára, illetve azon belül a nyugdíjas kosár, vagy az általános infláció legyen, ami meghatározza az emelés mértékét. Azt kértem a testület tagjaitól (Éppen a Nyugdíjas Intéző Bizottság ülése zajlott az interjú készítésének időpontjában – a Szerk.), hogy alakítsák ki ebben a kiértékelte álláspontjukat, amelyet a BDSZ elnöksége és országos tanácsa is képviselne a következőkben.

- Az új Alkotmány előkészítése során kialakult helyzet érinti a szakszervezeteket is.

Alkotmány és gazdasági növekedés

- A mai magyar valóság, a mindennapok vitái rendkívül ellentmondásosak. Azt érezzük, hogy jelentős átalakítás zajlik, egy jelentős hatalomkoncentrációt valósít meg a kormány, s ebben kell a szakszervezetek helyét és szerepét meghatározni. Az alkotmány első koncepciójából kimaradt a négyes paragrafus, ami idáig rögzítette, hogy a munkavállalókat a szakszervezetek képviselik. Ez a szociális partnerségnek egy nagyon fon-

tos alapjogi kritériuma, illetve megállapítása volt. Úgy gondolom, hogy a szociális jogokat, beleértve a Magyarország által elfogadott európai szociális közösségi jogokat is, az alaptörvényünknek, az Alkotmánynak vissza kell tükröznie. Vízválasztónak érzem, hogy a szakszervezetek legyenek az alaptörvényben megnevezve, mint a munkavállalói érdekvédelemnek a lehetősége és intézménye. Tudjuk, hogy az első félévben az új alkotmány elfogadására készülnek a parlamentben. Valószínű, hogy most már nem alkotmányozó nemzetgyűlés, hanem parlamenti keretek között. Ebben a valós, vitás kérdésekre kellett volna választ kérni, s abban megállapodni, hogy talán akkor egy szélesebb körű alkotmány elfogadására került volna sor. Kicsit vissza kellett volna nyúlni a széles parlamenti és részben társadalmi vitákon alapuló 1995-ös alapkonceptióhoz is, amelyik több aspektust tartalmazva, nem kizárólag sarkalatos törvényekben szabályozta volna

export-orientáltságát tudjuk tartani, ha egy jó mezőgazdasági év van és a politikai értelmetlen szembenállás és vita helyett konszenzusereső magyar gyakorlat alakulna ki, akkor ez teremthet az ország számára kiszámítható, biztos jövőképet. Amennyiben nem ez történik, akkor elég keskeny az a mezsgye, ahol Magyarország gazdasága, pénzügyi stabilitása jelenleg van, lehet egy rosszabb forgatókönyv is. Attól félek, hogy ha ez valósul meg, akkor az még durvább indulatokat és még szélsőséges magatartást teremthet, hiszen az emberek keresik a megoldásokat és a kapaszkodókat.

- Miben lehet reménykedni?

- Abban, hogy 2011 a gazdasági növekedés éve lesz, ami megalapozhatja a munkahelyek biztonságát, új munkahelyek teremtését, a foglalkoztatás bővítését. Ehhez az kell, hogy a képzésben, szakképzésben – amiben a BDSZ jelentős erőfeszítéseket tesz – új gyakorlat és munkaerő-piacorientált folyamat induljon el. Ugyanakkor a legkorszerűbb tudás átadását is szeretnénk elérni, s ha a képzésnek az oktatásnak, a képességek, készségek fejlesztésének, s a munkahelyteremtésnek csak egy minimális egysége kialakulna, akkor a mi iparágunkban és az ipari szakszervezetek számára is egy jobb, kiszámíthatóbb időszak következhet. Ehhez adhat lökést a Mercedes és az Audi termelésnövekedése, hiszen ez önmagában is jelentősebb GDP növekedést ad, de muszáj mögé tenni egyéb munkahelyek teremtését is. A zászlóshajók fontosak, hiszen bekapcsolják az országot a nemzetközi gazdasági vérkeringésbe, hozzák a legmodernebb ipari fejlesztési technikákat, technológiákat. Látjuk, hogy pl. Győrben a Közlekedési Főiskola ma Európa egyik autófejlesztő centrumává kezdi magát kinőni az Audi támogatás révén. Ezek generálják a folyamatokat, egyre több beszállító is jelentkezik, s ha a rendszerek jól működnek, s egyik elemét sem bántják, akkor a kis és középvállalkozó is megtalálja a maga jövőjét, jövedelmező tevékenységét. Talán ez adhat az ipar számára is nagyobb stabilitást. S ha még ehhez jönne egy jó mezőgazdasági év, akkor talán 2011 lehet eredményes.

- Ehhez a kormány pozitív hozzáállása is szükséges.

- Igen, ez így van. Tiszteletben kell tartania a munkavállalói jogokat, a kollektív megállapodások kérésének a jogát, a szociális partnerséget, és tudomásul kell venni, hogy a munka világában a szociális partnereknek meghatározó szerepe lehet, s több esetben van is. Amit a kormány piacgazdasági körülmények között nem tud megvalósítani, azt a szociális partnerek kollektív szerződéseken keresztül, vagy egyéb megállapodásokkal képesek. Ebben a tárgyalássorozatban kiszolgáltatottabb a munkavállaló, ezért a szakszervezeteket és az üzemi tanácsokat – beleértve az európai üzemi tanácsokat és a nemzetközi megállapodásokat is – kiemelten kell a mindenkorai kormányunknak kezelnie, mert amíg nem alakul ki a teljes partnerség, addig nagyon nehéz egyenrangú felek

megállapodásáról beszélni. Ebben a kormányzatnak nagy felelőssége van. Próbálja meg tovább vinni azokat az európai folyamatokat, amelyek az ágazati megállapodások jövőjét megteremtették, hiszen az Unióban akár közösségi jogot is alkothatnak a szociális partnerek. Ha megfelelő minőségű előterjesztéseket tudnak a Bizottság, és ha szükséges a Parlament részére adni. Abban reménykedem, hogy ebbe a fősodorba kerül a szociális partnerség is, a szakszervezetek is, és akkor a munka világában is stabilabb helyzet alakulhat ki.

- Ebbe az irányba kell elmozdulni?

Integráció, tagszervezés, demonstráció

- Nagyon fontos, hogy 2011-ben a bányászszakszervezet ebbe az irányba induljon el, s eredményeivel jelentősebb tagszervezést is megvalósítson. Kialakítjuk ehhez is a szakmai hátteret, s ha a tagszervezés, a szervezéspolitika, s az ipari jövőkép kifinomulodik és egymásra talál, akkor stabilizálódhat, sőt növekedhet a szakszervezetünk tagsága is. Ennek reményében vágunk 2011 első félévének.

- Az Ipari Szakszervezetek Szövetségén belül elhatározott integrációs folyamat – melynek motorja és gyakorlati megvalósítója a BDSZ volt a bányász a textilés és ruházati szakszervezetek fúziójával – az első félévben újabb állomáshoz ér.

- Igen. A Bőripari Dolgozók Szakszervezete április 29-én tartja kongresszusát Martfűn. Szándékaink szerint, s a hozzánk küldött levelek alapján, a kongresszuson szeretnénk a velünk való fúziós folyamathoz szükséges döntést kimondani, s jogi értelemben ezt a folyamatot az első félévben végigvinni. Amennyiben ez megvalósul, akkor a magyar sajátosságoknak megfelelően, a bányáipar a könnyűiparral alkot egy szervezetet típusú fúziót. Közös szakszervezetet hozunk létre, s ez a szakszervezet tárgyal majd a Vasas Szakszervezeti Szövetséggel, az Építők Szakszervezetével, a Nyomdász Szakszervezettel, a MOL bányászszakszervezettel, a további folyamatokról. Azt látom most, hogy a vasas kollégákban megvan az akarat a folyamat továbbvitelére, az építőknek kell eldönteniük, hogy korábbi tárgyalásaik után a Vasasszakszervezettel kívánnak-e szorosabban együttműködni, vagy ebben az új Ipari Szakszervezetben akarnak-e részt venni. A MOL jelezte, hogy ők még a cégen belül kívánnak további egyeztetéseket lefolytatni az ott működő szakszervezetekkel, s a Nyomdászok talán három-négy év múlva, a mostani választási ciklus végére, kívánják kiérlelni, hogy hogyan tovább. Szinte biztos vagyok benne, hogy két-három év múlva, de legkésőbb a következő kongresszusig meg tudjuk vitatni az új ipari szakszervezet jövőképét, aminek a jogi feltételeit már korábban megteremtettük. Én személy szerint, az Ipari Szakszervezeti Szövetségben betöltött elnöki pozíciómat, a közös siker érdekében fel kell, hogy ajánljam a Vasasszakszervezet részére. A jelölőbizottság dolgozik, s majd eldönti, hogy kiket javasol a pozíciókra. Talán az lenne a jó, hogyha a Vasas is élére állna a folyamatnak, mert mégis a hazai legnagyobb ipari ágazati szakszervezetről van szó. A húzó iparág az autóipar, a gépjármű Magyarországon és az iparnak ez a szegmense az, amelyik leginkább fejlődik, illetve a vegyipar és a gyógyszeripar, ami viszont a Vegyész Szakszervezetbe koncentrálnak. Úgy látom, hogy három jelentősebb ipari szakszervezeti csoport alakulhat ki három-négy év múlva Magyarországon. Az egyik a vasas, bányász, a másik a vegyész. A harmadik pedig a Liga Szakszervezetek ipari szervezetei, amennyiben ők kívánnak majd velünk szorosabban együttműködni. Összességében mi büszkéek lehetünk arra, hogy az elmúlt időszakban végzett munkánk következményeként a könnyűipari szakszervezetek a BDSZ-t választották fúziós partnerként. Két lépést megtettünk –

Levél a Német Bányászszakszervezet elnökétől

Rabi Ferenc Elnök Úrnak

BDSZ 1068 Budapest, Városligeti fasor 46-48.

Kedves Ferenc!

Az EU Bizottság után ma az EU Gazdasági Miniszterek Tanácsa is úgy döntött, hogy lehetővé teszik a 2007-es Szénfinanszírozási Törvényt, valamint az abban foglalt, szociálisan elviselhető német szénbányászati szerkezetváltási folyamat végrehajtását 2018-ig.

Ez egy jó nap a bányászok számára, és a józan politikai és gazdasági gondolkodás napja. Most tehát megteremtődtek a feltételek ahhoz, hogy ne kerüljön sor a bányáinkban elbocsátásokra. Az érintettek gondjait és bizonytalanságát felváltotta a személyes és szakmai jövő biztos reménye.

Te a bányászokat és az IGBCE-t erőfeszítéseiben támogatad. Szeretnénk ezért személyesen, az IGBCE és a bányászok nevében szívből jövő köszönetet mondani, és kívánok neked minden jót és bányászköszöntéssel!

Jó szerencsét!

Michael Vassiliadis
az IGBCE elnöke

a textil-és ruházatipar vonatkozásában -, s a harmadik lépéssel a teljes könnyűiparban reprezentatív szakszervezettel váltunk.

- Zárjuk a beszélgetést egy olyan esemény megidézésével, ami 2011-et tekintve, a legjelentősebb lesz a hazai szakszervezeti mozgalom rendezvényeinek sorában.

- Nagyon támogatandó kezdeményezése az Európai Szakszervezeti Szövetségnek, hogy az Európai Unió soros elnökségét adó országokban munkavállalói demonstrációt tart. Két okból is helyes ez a kezdeményezés. Az egyik, hogy az EU 15-ök fejlettebb és nagyobb GDP-vel rendelkező országai is egy életminőség átalakulást, vagy ha jobban tetszik, a szociális Európa bizonyos lebontását lehet érzékelni. Ők azért is jelzik, hogy van szakszervezeti mozgalom, hogy ezt a folyamatot lassítsák, vagy ha lehet, akkor megakadályozzák. Nálunk a közepkelet európai országokban, viszont egy felzárkózási folyamatról van szó, ahol még az állami szolgáltatások stabilitását is erősíteni kell, az állami intézményeket kiszámíthatóvá és szolgáltató jellegűvé is kell tenni. A munkavállalók és munkáltatók kapcsolataiban is több esetben az alapjok betartásáért kell küzdeni. Ebben a helyzetben a szociális Európáért, a foglalkoztatás biztonságáért, a tisztességes jövedelemelosztásért, és főleg a meglévő vagyonok közösségi segítő részét is meg kell vizsgálni. Nem mindegy, hogy egy felhalmozott, jelentős milliárdos vagyon részt vesz-e a közösségi szolgáltatásokban vagy pedig kihasználva a kisebb-nagyobb lehetőségeket csak kizárólag egyéni célokat szolgál a jövőben. Fenntarthatatlan, hogy a társadalom egy szűk rétege (az USA-ban egy-két százaléka) a felhalmozott vagyonnak a hatvan-hetven százalékaival rendelkezik. Nagyon sok olyan üzenet van, aminek keresztül kell mennie és egy demokratikus, mindenki számára jövőképet adó társadalmi berendezkedést kell elérnie. Ebben a szakszervezetek Európában is elharcolnak, pontosan megfogalmazzák az ilyen követeléseket is, s ezek a demonstrációk azt szokták kifejezni, hogy van mögötte munkavállalói, szakszervezeti tagi támogatottság. Ljubljánban, Prágában, Madridban, Brüsszelben voltak soros elnökségek kapcsán ilyen tüntetések. A két volt társországban is harminc-ötvenezer tagszervezeti dolgozó vett részt a tüntetéseken, demonstrációkon, s azt remélem, hogy a magyar szakszervezetek is képesek legalább hasonló nagyságrendű demonstrációt szervezni, amihez csatlakoznak természetesen az európai szakszervezetek is, kisebb-nagyobb delegációkkal. Az Európai Szakszervezeti Szövetség felhívása megérkezett, úgy tudjuk, hogy John Monks, az ESZSZ főtitkára személyesen is készül a rendezvényre, s talán szólni is fog a jelenlévőkhöz. Ezért is és a magyar szakszervezetek megjelenése érdekében is fontos, hogy egy jól szervezett, erőteljes demonstráció legyen április 9-én. A BDSZ a maga részéről annyit tud hozzátenni, hogy a kollégákkal egyeztetünk a célokról, megismertük az ESZSZ felhívását, értelmeztük, véleményeztük, és bízom abban, hogy a demonstráción a mi szakszervezetünk tagjai is, nagy számban, részt vesznek. Szeretnénk külsőségeiben is a BDSZ-t megjeleníteni, ehhez a szükséges lépéseket folyamatosan megteszük. Az ESZSZ és a világ szakszervezeti mozgalma ugyanolyan kihívásokkal néz szembe a globális átalakulások kapcsán, mint a magyar szakszervezetek. Egy biztos, hogy európai szinten már csak egy szövetség van, tehát egy erőteljes összefogás valósult meg, ezt kell kihasználnia a magyar szakszervezeteknek is, s úgy gondolom, hogy most már tényleg nagyon aktuális, hogy egy erőteljes koncentrációs folyamat, összefogás és tartalmi, közös gondolkodás legyen a jellemző a magyar konföderációkra, s ágazati szakszervezetekre is.

Hámori István Péter

A megszokottól eltérően alakulnak idén a bértárgyalások, és erről leginkább az SZJA törvény módosításai tehetnek. A helyzet olyan feszültté is válhat, hogy a munkavállalók akár a sztrájkig is eljuthatnak – hangzott el az MSZOSZ sajtótájékoztatóján, amely a szövetség elnökségi tagjai is részt vettek.

A háromszázezer forintnál kevesebbet keresők – a bérből és fizetésből élők nyolcvan százaléka tartozik ide – nettó keresetszökkenést szenvedtek el a változtatások eredményeként. Tovább rontotta helyzetüket az adójóváírás és az egyéb kedvezmények szabályozásának változásai is. Az OÉT keretében kötött megállapodások csak a bérminimumra és a minimálbérről vonatkozóan kötelezők, a bérjárnlások tekintetében nem azok, és ezzel tisztában vannak a munkaadók. Ezen nem változtathat sem akciócsoport sem egyéb intézkedés – mondta Pataky Péter, a konföderáció elnöke.

A bértárgyalások az utóbbi tizenhét évben ösztől májusig is eltartottak, s bár az MSZOSZ ennek sosem örült, mivel

az árak legjelentősebben általában az év elején emelkednek, idén ez az eltolódás jobban kiütöközik, mivel a munkavállalók nagy része februárban kevesebb fizetést vihetett haza, mint tavaly. Az elnök idézte Orbán Viktor miniszterelnököt, aki szerint úgy kell végrehajtani az idei béremeléseket, illetve a bérrendezést, hogy a tizenhat százalékos egykulcsos adórendszer erényei érvényesüljenek. Az MSZOSZ szerint ezek az erények úgy érvényesültek, hogy akiket preferál a kormány, azok a háromszázezer forintnál többet keresők. Hozzátette még, hogy a parlamentnek a saját háza táján kellene körüljárni, mert az ott ülő képviselők egy része polgármester is és az önkormányzatoknál nem hajtanak végre bérfeljesztést, sőt, vissza akarnak venni (vagy már meg is tették) az egyéb juttatásokból. Az MSZOSZ elnöke szerint két megoldással lehetne orvosolni a helyzetet. Az adójóváírás maximális összegének tizennégyezer-ötszáz forintra történő megemelésével, illetve ha a szuperbruttósítás csökkentésének előrehozásával, legalább sávosan, az adójó-

váírás csökkentésének ellentételezésével. A vállalkozások kompenzálásának lehetőségét nem tartaná jó megoldásnak az elnök. A helyi bértárgyalások tapasztalatairól Pataky Péter elmondta, néhány ágazatban sikerült jó eredményeket elérni, ilyenek a gyógyszeripar és az villamosenergia-ipar, ugyanakkor vannak olyan ágazatok – a mezőgazdaság, a könnyűipar, az építőipar és a kommunális szolgáltatások –, ahol az a dilemma, hogy bért adjanak, vagy elbocsátások fejében bért emeljenek. Az MSZOSZ elnökségi tagjai, tagszervezeti vezetők – Balogh Béla a Vasas Szakszervezeti Szövetség elnöke, Kónya Gusztávné SZTDSZ elnök, Molnár Judit alelnök HVDSZ 2000, Dr. Sálting József KASZ elnök, Varga Éva BDSZ alelnök, arról számoltak be, hogy nagy a szóródás a különböző vállalkozások bérjárnlata között, és ezek rendszerint alacsonyabbak, mint amit a szakszervezetek elfogadhatónak tartanak. A közszféra alkalmazottai is rosszabbul jártak, ráadásul náluk jellemzően nincs cafetéria, emellett jelentős a munkakiszervezés és

mivel ezek a munkavállalók már nem közalkalmazotti státuszban dolgoznak, rájuk már nem vonatkoznak a közszféra juttatásai, ugyanakkor helyi szinten nincsenek bértárgyalások.

Az MSZOSZ elnöke a gyerekkedvezményrel kapcsolatban kifejtette, hogy a bérnek semmi köze a gyerekneveléshez. A bérmegállapodásoknál ezt nem lehet figyelembe venni, diszkriminatív hatása van, és a versenyszférában ez nem is kerül elő a bértárgyalásokon.

Újságírói kérdésre válaszolva az elnök közölte, az április 9-re meghirdetett nemzetközi demonstrációt az Európai Szakszervezeti Szövetség, illetve a hat magyarországi konföderáció közösen tartja, az április 8-9-i EU-s pénzügyminiszterek tanácskozásának idejére időzítve. A cél, mint az összes eddigi az EU soros elnökségét adó ország fővárosában szervezett tüntetésnek: felhívni a figyelmet arra, hogy a válságból való kilábalást, a versenyképesség javítását nem lehet a legkiszolgáltatottabbak rovására megoldani.

Baka Zsuzsa

Villamosenergia-ipari Bér és szociális Megállapodás 2011. évre

a Villamos ipari Társaságok Munkaadói szövetsége, valamint az Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége, és a Bányai Energia-ipari Dolgozók Szakszervezetei között.

Felek az OÉT megállapodásban foglaltakat alapul véve, a VKSZ IV. és X. fejezetére utalással, az alábbiakban állapodnak meg:

1. a.) A VÁPB általi keresetszínvonal növelési ajánlás mértéke 4%.

b.) A megállapodást kötő felek azt ajánlják a társaságcsoporthoz és munkahelyi szintű szociális partnereknek, hogy a 2011. évi bér- és szociális megállapodások megkötése és végrehajtása során törekedjenek arra, hogy a munkavállalók 2010. évi kereset-

nek reálértéke legalább megőrzésére kerüljön.

2. A Megállapodó felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy csoport, illetve helyi szinten rögzítik a várható infláció mértékét és inflációkezelés módját.

3. A megállapodás hatálya alá tartozó társaságoknál 2011. január 1-jei hatállyal a teljes munkaidős statisztikai állományban lévőkre vonatkozóan alkalmazható munkabér nem lehet kevesebb az alábbiaknál:

- minden munkavállalóra vonatko-

zóan (villamosenergia-ipari minimálbér) 84.000 Ft/hó;

- a legalább középfokú iskolai végzettséget és/vagy szakképzettséget igénylő munkakört betöltőkre vonatkozóan 100.000 Ft/hó;

- akkreditált felsőfokú szakképzettséget igénylő munkakört betöltő munkavállalókra 124.200 Ft/hó;

- a felsőfokú iskolai végzettséget igénylő munkakört betöltőkre vonatkozóan 155.200 Ft/hó.

4. Felek a jóléti és szociális juttatások egy főre jutó minimumának értékében első ízben 2012-ben állapodnak meg, addig helyi szinten a mutató tartalmát pontosítják. A Villamosenergia-ipari Ágazati Párbeszéd Bizottságban részt vevők azt ajánlják, hogy 2011-ben a jóléti és szociális juttatások egy főre jutó értéke a 2-es pont szerint meghatározott inflációval megegyezően növekedjen.

5. Felek indokoltnak tartják, hogy a helyi, társaságcsoporthoz tartozó bértár-

gyalások során a villamosenergia-iparban is a munkahelyek, megőrzését tekintsek elsődlegesnek. Ennek során a foglalkoztatás biztonságát és a szakmai színvonal emelését kiemelten kezeljék.

6. Felek kifejezik szándékukat, hogy 2011-ben folytatják a tárgyalásokat az ágazati bértarifa létrehozása tárgyában, törekedve a 2011-évből történő lezárásra.

7. Felek megállapodnak abban, hogy jelen megállapodás részét képezi a Villamosenergia-ipari Kollektív Szerződésnek, és együttesen kérik annak kiterjesztését.

8. Jelen megállapodás akkor lép hatályba, ha az aláírók illetékes fórumai jóváhagyják.

Budapest, 2011. február 9.

A munkáltatói szövetség oldaláról:

VTMSZ

A szakszervezetek oldaláról:

EVDSZ, BDSZ

Bányásznyugdíjasok Móron

A Mór – Pustavám bányász nyugdíjas szervezet 1972 – ben alakult. Jelenleg Mór város legnagyobb civil szervezete háromszázhetven taggal, vezetője Grell Károly.

Szeretettel várunk minden nyugdíjas korú személyt, függetlenül attól, hogy milyen szakmában dolgozott. Szeretnénk feleleveníteni, elődeink szokásait, amiken családtagjaikkal együtt vettek részt.

Szervezetünket tagdíjból és településeink önkormányzatainak támogatásából tartjuk fenn, amit ezúttal is köszönünk.

Szakszervezeti tagjaink részére, minden nyáron 7 – 8 alkalommal gyógyvízes helyekre kirándulásokat

szervezünk, Komáromba, Győrbe, Agárdra és Hajdúnánásra.

A bányásznapot rendszeresen és szervezeten szoktuk megünnepelni, amit összekötünk bányász emlékhelyek látogatásával és környezetük rendezésével.

Farsang idején minden évben bált rendezünk, ahol egykori munkatársak és családtagjaik találkoznak, és fehér asztal mellett elbeszélgetünk a munkába töltött időről, feledésbe merülő történetekről, szűkebb világnak eseményeiről.

A vidám zene és tánc természetesen soha nem marad el. A kulturális eseményeket az önkormányzat díjmentesen bocsátja rendelkezésünkre.

Az esemény, ami e sorok írására készített, az tagjaink részére rendezett, a sváb szokásokra emlékeztető disznóölés és disznótör megrendezése. A toron való részvétel minden várakozásunkat felülmúlta, több mint 150 jelentkező volt, ami böllérünknek és szaká-

csunknak - Kaiser Zoltánnak - nem kis fejtörést okozott.

2011. február.19-én hideg – borús napra ébredtünk, ennek ellenére vidáman jött össze a megbízott kis csapat, a főszereplő – sertés – ítéletét végrehajtani, ezt a városi TV is megörökítette. A tor előkészítésében néhány bizalmi, a feleségek vettek részt, a böllér irányításával.

Az ebédet másnap febr.20-án rendezték, az összegyűjtött vendégek a feltálat finomságokban jelentős pusztítást végeztek.

Volt húsleves, véres hurka és májas hurka, sült kolbász, sült hús, toros káposzta. Az esemény helyszíne a pusztavámi kultúrház volt, amit a pusztavámi önkormányzat adott rendelkezésünkre.

Örömmel vettük, hogy önkormányzataink vezetői: Törő Gábor országgyűlési képviselő, valamint Pustavám polgármestere: Merkhatsz Ádám megtisztelték jelenlétükkel. Ott voltak még az oroszlanói és a vértessomlói társzervek meghívottai, minden vendég kifogástalanul érezte magát

Ami nem maradt ki ezen írásból, köszönet azon személyeknek, akik sokat dolgoztak azért, hogy a 150 vendég jól érezze magát, nevüket szándékosan nem írom le, mert kevés a hely, vagy netán valakit kifelejték.

Mi tudjuk, hogy kik Ők: még egyszer – köszönet.

Ruff László nyugdíjas bányamester.

Fotó: Ferencz Imre

Két szervezet élén, sikerrel

- Az általános iskola elvégzése után, 1962-ben, Nagybátonyba kerültem Ipari Szakmunkásképző Iskolába kezdi Róth József, a Perlit '92 Kft szakszervezeti titkára, mikor arra kérem, hogy röviden mondja el, hogyan került kapcsolatba a bányászattal. - Mivel a bányába jártunk gyakorlati képzésre, már

ott az iskolában szakszervezeti tagok lettünk, s engem bíztak meg azzal, hogy beszédjem a tagdíjat, mint bizalmi. Indultam a Szakma Kiváló Tanulója versenyben is, s ott olyan eredményt értem el, hogy az iskola elvégzése után rögtön vajú lettem. Eredményeim folytán felvételt nyertem a miskolci Bányaiipari Technikumba, majd azt elvégezve jelentkeztem a Nehézipari Műszaki Egyetem bányaművelés szakára. Azonban – mivel édesanyám egyedül nevelt hármunkat, apám otmaradt a háborúban – magamat kellett eltartanom, mert a tanítgatásomra már nem volt a családnak pénze. Az Olajkutató Intézetbe kerültem, mint műszaki ügyintéző. Közben felvettek az egyetem esti tagozatára, de jött a katonai behívó, s én hiába írtam kérvényt, nem vették figyelembe. Letöltöttem a két évet. Leszerelése után visszakerültem az Olajkutatóba, ahol egy alkalommal bemutatottak a mádi bányák igazgatójának, mint szakmailag ígéretes fiatal embernek. Akkor kerestem 1350.- Ft-ot. Azt mondta nekem, hogy ő ad 3000.-et, ha átmegek a bányához. Meg is adta, s így kerültem, 1972. január 4-én, Pálházára.

- Ahol folytatódott a szakszervezeti pályafutásod.

- Igen. Iskolai szakszervezeti múltam alapján, a választásokon, a titkár helyettesévé választottak. Majd, amikor a titkár elment külföldre, én lettem az szbtitkár. Aztán 1986-ban beiskoláztak a budapesti Tárógató úti SZOT oktatási intézménybe, s amikor azt, 1988-ban elvégeztem, először a távollétem miatt megválasztott titkár helyettese lettem, majd pedig újra titkárnak választottak. Egészen a 2005-ös nyugdíjazásomig töltöttem be a funkciót.

- Eléggé kacskaringós volt az utad.

- Még nincs vége – mosolyodik el Jóska. - Nem volt a nyugdíjba ment bányászoknak szakszervezete, s arra gondoltam, hogy nem szabad őket szélnek eresztini, ezért huszonhárom fővel megalakítottam a nyugdíjas alapszervezetet. Ez lett a Hegyközi Bányász Nyugdíjas Szakszervezet. Akkor még a Perlitnél voltam titkár, ezért megválasztottunk egy nyugdíjas elnököt, aki csak akkor vállalta, ha tulajdonképpen én végzem el az ő teendőit is. Akciókat szerveztünk: pl. olcsón szereztünk be burgonyát, vagy egy szabó 10-20-30%-kal olcsóbban készített nekik ruhát, nyáron üdülni vittük őket és hasonló dolgokat biztosítottunk számukra. Ezek népszerű dolgok voltak a körükben, egyre többen léptek be, igaz, hogy kizártunk tagdíjnérfizetés miatt öt embert, de a mostani létszám így is hatvan körül mozog. Négy év alatt csaknem megháromszorozódott a tagság.

- Hogy kerültél vissza titkárnak a bánya szakszervezetébe?

- Előjáróban annyit el kell még mondanom a nyugdíjazásom körülményeiről, hogy 2004-ben elmentem egy orvosi rutinvizsgálatra. Legnagyobb meglepetésemre 67%-os rokkantságot állapítottak meg, s így, ötvennyolc évesen, nyugdíjba kerültem. Egy évet voltam otthon, amikor eljött hozzám az egyik bizalmi, hogy menjek vissza titkárnak, mert az emberek ezt akarják. Mondtam,

hogy ez fura helyzet, hiszen én már nem dolgozom a cégnél, a nyugdíjas alapszervezetből meg nem tudom képviselni az érdekeiket. Végül annyit győzködtek, hogy a BDSZ-ig, sőt az MSZOSZ-ig ment a dolog, s én vagyok talán a bányászat területén az egyetlen, akinek felsőbb szervtől engedélye van arra, hogy nyugdíjasként aktív alapszervezetet vezessen. Úgyhogy most a hatvan tagot számláló nyugdíjas alapszervezetünk elnöke vagyok, s a negyvenöt fős aktív alapszervezet titkára. Ezen kívül beválasztottak a BDSZ országos tanácsába és az MSZOSZ nyugdíjas intéző bizottságába is. Ezeket én nagyon nagy megtiszteltetésnek veszem.

- A bánya, itt a környéken a legnagyobb foglalkoztató?

- Igen. Nyolc községből járnak be a dolgozóink. A helyiekkel nincs gond, Telkibányáról bejönnek busszal, bérletük van, a többi településről pedig a cég busza szedi össze és szállítja őket.

- Milyen munkarendben dolgoznak az emberek?

- A karbantartással foglalkozók egy műszakban. A bányászok megint csak egy műszakban, de a hozzájuk tartozó fűrészek már két műszakban. Az őrlésben dolgozók – ez folyamatos munka, hiszen a kemencék újbóli felhűtése költséges és gazdaságtalan lenne – három műszakosak. A vasárnap pihenőnap.

- Azt elmondta korábban, hogy erős kollektív szerződészetek van, s ez garantálja a munkavállalói érdekek védelmét. A bérért azonban minden évben meg kell küzdeni. Hogyan sikerül?

- 2007-ben, amikor újból én vezetem a bértárgyalást, 7%-os bérfeljesztést értünk el. 2008-ban 4%-os ígértünk volt, de meg kellett várnunk az év közepét, az eredmények miatt. Azok olyan jók voltak, hogy szeptemberben nem-hogy 4, de 11% volt az emelés. 2009-ben 4,7%-os, tavaly pedig 5%-os béremelés volt. (Az idén 5%-os bérfeljesztésben állapodtak meg. – a Szerk.) Megőriztük a hűségpénzt, a törzsgárdaság nevelésére összeg volt a régi kollektív szerződésben (3-4-5-6 ezer forint) ezt felemeltük egy-két-három-egy-öt hétre.

- Milyen a viszonyod a menedzsmenttel?

- Ha segítségre van szükségem, mondjuk ahhoz, hogy a nyugdíjasokat elvihessék üdülni, vagy egy városnap, öregek napja szállítást igényel, minden további nélkül kapom a cégtől a buszt. Ezen túlmenően, a dolgozókat érintő kérdésekben leülünk tárgyalni, s eddig még mindig úgy állunk fel, hogy sikerült megállapodnunk.

- Mi az a „motor”, ami még mindig visz téged ezen az úton?

- Minden ellenszolgáltatás nélkül végzem a munkámat, úgy érzem, hogy az emberek bizalma mindennél nagyobb fizetség nekem. Világéletemben érzékeny voltam az emberi problémák iránt, mindig szükségét éreztem annak, hogy a rászorultakon, a kiszolgáltatottakon, az elesetteken segítsek. Úgy, ahogy tölem telik. Most is ez hajt, s minden egyes siker, győzelem igazolja azt, hogy érdemes harcolni a munkavállalói érdekekért.

- hip -

Gyorsfénykép a hazai perlit bányászatról

Interjú dr. Farkas Géza ügyvezető igazgatóval

A Bányamunkás képviselőjeként, meglehetősen régen, csaknem tizenhét éve jártam Pálházán, a Perlit 92 Kft telephelyén. Rabi Ferenc BDSZ elnököt elkísérve, most lehetőségem nyílt arra, hogy az akkori beszélgetést folytassuk dr. Farkas Géza ügyvezető igazgatóval.

- A legjobb, ha ismétléssel kezdjük. Frissítsük fel a perlitre vonatkozó ismereteinket, hiszen olvasóink jelentős része nem tudja, hogy mi célból bányásszák ezt az ásványt.

- Ha szakmailag precíz akarok lenni, akkor idézhetem a tájékoztató füzetünk meghatározását, mely szerint „A perlit túlnyomó részt üveges, savanyú vulkáni kőzet, amely meghatározott mennyiségű kötött vizet és kis mennyiségben kristályos fázist (földpát, kvarc, stb.) is tartalmaz. Gyors hevítés hatására a perlit piroplasztikus állapotba kerül és a belső kötött víz gőznyomása hozza létre a térbeni expanziót. A termikus expanzió nagysága a nyersanyag minőségétől, dúsasztási hőmérsékletétől és az időtartamtól függően 1:10 és 1:20 érték között változik.” Leegyszerűsítve, a perlit – amelyben molekulaszinten 2,8-3,1% nedvesség van - 1000 Co hatására elkezd növekedni, 1200 grammból 60 gramm lesz, s ebben az állapotban, különböző szemcseméretre őrölve, a legkülönbözőbb felhasználási területeken alkalmazható.

- Melyek ezek a felhasználási területek?

- Az egyik ilyen az építőipar, amelyben hőszigetelésre, hangszigetelésre, könnyűszerkezetek, könnyűbetonok készítésére, perlit lapok és idomok előállítására használják. Az élelmiszeriparban sör, étolaj, ecet vagy szörpök szűrésénél alkalmazható. A gyógyszeriparban az antibiotikumok szűrésénél, a mezőgazdaságban talajjavításra, növényvédők szerek hordozóanyagaként, a környezetvédelemben olajszenyvedések felvitására vízfelületeken, illetve medencék vizének szűrésére, a festégyártásban, műanyagiparban töltőanyagként használható fel. A mélyhűtéstechikában hőszigetelési célokat szolgál. A nyers perlit kiterjedt alkalmazására kerül a fémkohászat és -öntészet területén, salak lekötő és szigetelő fedőporoként. A perlit tehát számos iparágban felhasználható és felhasználási területei egyre bővülnek. Azokban az országokban, ahol a környezetvédelemre fokozottan ügyelnek, egyre inkább a környezetbarát perlitet alkalmazzák a hasonló tulajdonságú mesterséges

anyagokkal szemben.

- Magyarországon csak itt bányássznak perlitet?

- Igen. Magyarország első perlitbányája itt Pálházán a Gyöngykőhegyen található. A második is a közelben Páskatetőn, ahol a kitermelés 2006-ban kezdődött el. A pálházai perlitbánya 1959 óta működik. Közvetlenül a bánya melletti előkészítő üzemben történik a perlit őrlése, szárítása és osztályozása a vevők igénye szerint.

- Kik ezek a vevők?

- A hazai szükségleteken túlmenően a perlit döntő hányada külföldi értékesítésre kerül. Cégünk a perlit őrlemények kb. 90%-át exportálja, és tizenkét országba szállít rendszeresen. Legnagyobb külföldi piacaink Németország, Lengyelország, illetve Ausztria. Az európai piacon 25-27%-os eladásaink vannak. A lett, litván, belorusz piacon is sikerült megjelenünk. Ez utóbbi nagyon jól jött, mert pótolta a legnagyobb kieséseket.

- Kieséseket?

- Már tavaly, tavalyelőtt komoly veszteségeink lehettek volna, ha nem fogjuk meg szigorúan költségeinket. 2010-ben még 5%-os bérfeljesztést is végrehajtottunk, ami tovább rontotta a kondíciókat, de a piacbővítés eredményeként elmondhatom, hogy pénzügyileg elfogadható módon zártuk a múlt évet.

- Az áremelés is egyfajta lehetőség az egyensúly helyreállítására.

- Lehet, de az árakat illetően van egy örök dilemma. Emeljük-e az árakat, s ha emeljük, elveszítjük-e a piacot, vagy nem? Most, sajnos meg kellett hátrálnunk azok előtt a vásárlói érvek előtt, hogy amennyiben emeljük az árakat, nem veszük meg a perlitet. Ezt nem engedhetjük meg magunknak, hiszen a cementipar zuhanórepülése következtében jelentős veszteségeket kellett elszenvednünk. Ugyanis

egy bizonyos trasz nevű anyagot, ami a fedőrétegben található, a cementgyártás adalékanyagaként termelünk ki, s szállítunk a hazai cementiparnak. Már a múlt évben is drasztikusan csökkent, de az idén különösen visszaesik a szállított mennyiség (már most kiesett 25-30 ezer tonna) az ottani problémák eredményeként.

- Műszaki beruházásokra, fejlesztésekre van lehetőség?

- A múlt év bebizonyította, hogy a jelenlegi rendszerünket meg kell változtatni. A szabad tárolás következtében olyan nagy mennyiségű víz kerül a nyersanyagba, hogy még egyszer ilyen évet nem lehet végigcsinálni. Ezért egy tizenöt ezer tonnás tárolót akarunk építeni. A kitermelt nyersanyagot, megelőzendő, hogy csapadék érje, azonnal tárolókba kell vinni. Ez az utolsó sürgős dolog, amit el kell végeztünk. Erre, de csakis erre, hitelt is felvesszünk.

- Meddig ad munkát még az ittenieknek a bánya?

- A régi bányában még van tíz év, a páskatetői bányában pedig hetven évről még elég a perlit vagyon.

- Térjünk rá a munkavállalókat érintő legfontosabb dolgokra.

- Azt gondolom nincs szegyenkezni valónk e téren. Az átlagbér most 216 748.- Ft. Megtartottuk a bányászat vívmányait. Például a szénjáranderősítést. Erről annyit el kell mondanom, hogy meg is büntettek minket 20 millió forinttal, mert fában adtuk ki. Majdnem három évig pereskedtünk, míg igazat adtak nekünk. Dolgozóinként 14,5 m3 fát adunk, ami száz-százötvenezer forint, attól függően, hogy mennyiért tudjuk megvenni. Ami nincs máshol: annak ellenére, hogy mi külfejtéses bánya vagyunk egységesen 16,5% hűségjutalmat adunk a munkavállalóinknak. A külfejtésre járó 11,5% és a 16,5% közötti különbséget bányászati jutalomként adjuk. Nyolcvanezer forint ruhapénzt biztosítunk úgy, hogy megvesszük a ruhát és plusz húszezer forintot adunk a dolgozóknak, amivel szabadon rendelkezik, de csak ruházatra költetheti. Hater ezer forint a havonta járó étkezési utalványt.

- Így év elején a bértárgyalás a munkahelyi érdekegyeztetés fő iránya. Mire számíthatnak a dolgozók?

- Hogy pénzügyileg meg tudjunk erősödni, ez az év a kemény takarékoság éve lesz. Én, mint munkáltató, 3,8-4,5% között prognosztizálok a bérfeljesztést. Valahol a 4,2-4,3 fölött vélem megtalálni a kompromisszumot. (Lapzártai utáni hír, hogy a bértárgyalás eredményeként 5%-os bruttó bérfeljesztés lesz 2011-ben, s ha félév után a gazdasági eredmények lehetővé teszik 2000.- Ft-tal emelkedik az étkezési utalvány is – a Szerk.!)

- Milyen a kapcsolat a tulajdonos és a munkavállalókat képviselő szakszervezeti titkár között?

- Soha nem volt – az elmúlt négy évben, mióta Róth József a helyi érdekképviselet vezetője – hogy csapkodni kellett volna az asztal, bármely probléma tárgyalásánál. Úgy gondolom, hogy korrekt partneri viszony van köztünk, együtt sírunk, együtt nevetünk. Nekünk meg kell élni ebben a térségben.

- Személyes jövőjét meddig tervezi a cégnél?

- Addig csinálom, amíg bírom, amíg az egészségem engedi. Most töltöttem be a hatvanharmadik évemet. Én itt akarok dolgozni, mert ezt a munkát, ezt a környéket, ezeket az embereket szeretem. Ennyi.

- Köszönöm az interjút!

A KÖNNYŰIPARI ÁGAZATI PÁRBESZÉD BIZOTTSÁG HÍREI

Megállapodás a Magatartás Kódex aktualizálásáról

Az Európai Unió szintjén működő és a textil- és ruhaipar, illetve a bőr- és cipőipar munkavállalóit képviselő szervezetek (ETUF: TCL), valamint a textil-, ruha- és bőripar érdekeit az Európai Unióban képviselő EURATEX ill. COTANCE között 2010. november 3-án tartott megbeszélésen megállapodtak a felek között már korábban létrejött Magatartás Kódex aktualizálásában. A szakszervezetek és a két munkaadói szervezet megállapodásának alappillérei az alábbi témakörök:

- a kényszermunka tiltása,
  - a szövéségek szabadsága és joguk a tárgyalásra,
  - a gyermekmunka tiltása,
  - a diszkriminációmentes foglalkoztatás
- A Magatartás Kódex újratárgyalását az ETUF: TCL kezdeményezte, mivel több témakörrel is bővíteni kívánják a kódexet bővíteni. Ezek a következők:
- Minimálbér: a megélhetésre elegendő bérek. (A minimálbér esetén tisztában van a szakszervezet azzal, hogy a minimálbért a nemzeti kormányok határozzák meg.)
  - Munkaórák: túlmunka önkéntes alapon.

- Tipikus és atipikus foglalkoztatás.
- Egészség és biztonság.
- Közvetett foglalkoztatottak.
- Pozitív hozzáállás a szakszervezetek irányában (a vállalatokon belül a munkahelyeken).

Mindazonáltal a szakszervezet tudja és látja – hiszen tagjai a foglalkoztatottak

körében vannak –, hogy a vállalatokra a globalizált versenypiacon hatalmas nyomás nehezedik a fennmaradás és a továbbfejlődés érdekében. A fenti témaköröket a megújuló kódexbe természetesen olyan mértékben kívánják kiegészíteni, hogy azok valamennyi pontja megfeleljen a nemzeti jogszabályoknak.

Az Európai Unió szintjén többek között azt kívánják elérni, hogy a női foglalkoztatottak több pénzt kapjanak, bérezésükben ne legyen diszkriminatív megkülönböztetés. Mivel az EU szintű KÁBP tagjai látják, hogy a képviselt ágazatokba nem a kívánt ütemben csatlakozik a fiatal munkaerő, és veszélyesnek látják, hogy a nők inkább a divatos (fodrász, kozmetikus stb.) munkaköröket választják, pedig a textil és ruházati ágazatok munkapiaci fogadóképesége az új, fiatal munkaerőre teljesen nyitott.

A Magatartás Kódex kiegészítésére vonatkozóan az ülésen konkrét példák, tények és esetek alapján bemutatták, hogy pl. Üzbegisztánban a gyapotföldeken kényszer-gyermekmunkát alkalmaznak. A felmérést készítet szakértők adatai alapján ez ott igen elterjedt gyakorlat, 1,5–2 millió 10–16 év közötti gyerekeket dolgoztatnak a gyapotföldeken. Őket a helyi hatóságok kényszerítik munkára a szeptember-november közötti időszakban. Ezt a gyakorlatot szinte a sztalini idők óta alkalmazzák. A megfigyelők szerint a gyermekmunkát az üzbég központi kormány vezényli le,

amely viszont mindenféle felelősséget elhárít magáról.

Az Üzbég-Német Fórum immár két éve nyomon követi a gyermekmunka helyzetét ezen a területen. A betakarítási időszak folyamán a megfigyelők adatokat gyűjtöttek arról és nemzetközileg is nyilvánosságra hozták, hogy Üzbegisztánban hogyan teljesíti nemzetközi kötelezettségeit, jogszabályait pedig hogyan tiltják a gyermekmunka alkalmazását.

Az ülésen elhangzott, hogy Üzbegisztán mellett a fentiek miatt a Törökországból, Pakisztánból és Indiából származó gyapot exportjára is korlátozási kvótát lenne szükséges felállítani. A pamutból készült háztartási textilírákra tervezik és kezdeményezik, hogy a címkemegjelölésen tüntessék fel a „tisza” gyapot kifejezést.

A Magatartás Kódex aktualizálása érdekében az aláíró felek (ETUF:TCL ill. EURATEX és COTANCE, valamint ezen szervezetek munkáltatói és munkavállalói nemzeti tagszervezetei) áttekintik azokat a témákat, amelyeket be kívánnak emelni a megállapodásba. Erről a felek között folyamatos konzultációt tartanak, hogy a korszerűsítést minél előbb elvégezhessék. A munka során kiemelt fontossága van annak, hogy az újonnan csatlakozott és a csatlakozásra váró országok szervezetei is aktívan részt vegyenek az előkészítés, a korszerűsítés, folyamatában.

Ezt a tevékenységet beépítik a 2011. évi munkaprogramba is.

Az ETUF:TCL és az Euratex közös projektje a REACH-ről a textil- és ruházati iparban

A vegyi anyagok kezelésével kapcsolatos REACH előírások munkahelyi alkalmazásához kíván segítséget nyújtani a textil-, ruházati és bőr- és cipőipar szakszervezeteit európai szinten képviselő ETUF:CTL és az Euratex közös programja, amelynek keretében a Cardiffi Egyetem egy, úgynevezett, eszköztárat állít össze a munkaadók, a vállalatvezetők és a munkások számára a helye alkalmazás megkönnyítésére. Ennek érdekében az egyetem munkatársai, a programban résztvevő országokban (Ausztria, Belgium, Franciaország, Németország, Magyarország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Egyesült Királyság), interjúkat készítettek vállalatvezetőkkel és alkalmazottakkal, vagy – ahol személyes találkozásra nem volt módjuk – kérdőívek kitöltését kérték az ismeretek felméréséről és az eddigi tapasztalatokról.

A veszélyes anyagok munkahelyi kockázatkezelése szempontjából a REACH megértsíti a meglévő munkahelyi előírásokat. Nem helyettesíti azokat és nem hoz be teljesen új szabályokat, inkább lehetőséget ad a meglévő gyakorlat javítására, azáltal, hogy jobb információkat és kommunikációt biztosít a munkában használatos anyagokban rejlő kockázatokra vonatkozólag. Ezért fontos tudni, hogyan kell használni a REACH szabályait, hogy valóban megjavíthatjuk azt, ami arra rászorul, és hogy ezeknek a veszélyes anyagokkal kapcsolatos kockázatok hatékonyabban lehessen kezelni.

A 2010. november 15-én tartott megbeszélésen a résztvevők előzetesen egyeztettek a nemzeti területen elvégzett interjúk, illetve a beérkezett kérdőívek tapasztalatairól. (Magyarországot tekintve a Pannon-Flax Nyrt. és a Dutex Dunajvárosi Textiltisztító Kft. által kitöltött kérdőíveket használták fel a Cardiffi Egyetem munkatársai.) A REACH előírások értelmében 2010. december 1-ig kellett bejelenteni minden olyan anyag vagy készítmény gyártását vagy felhasználását, amit évi 1000 tonna mennyiségben vagy e fölött használ bárki az Európai Unió területén. Ez elsősor-

ban a vegyi anyagok előállítására, de ezek mellett a felhasználókra is vonatkozik. Elképzelhető, hogy a főleg kis- és közép-vállalkozások méretű textil-, bőr-, cipő- és tisztítóipari vállalkozások nagy része nem éri el ezt a mértéket, így rájuk a bejelentési kötelezettség csak később válik kötelezővé.

Az értekezleten elhangzott előadások során bemutatták azt a „szerszámkészletet”, amit a Cardiffi Egyetem munkatársai dolgoztak ki ennek a projektnek a keretében. Két csoport számára készítettek külön segédanyagot: egyet a munkaadóknak és egyet a munkavállalók képviselőinek. Az értekezleten a magyar delegáció tagjaként dr. Deme Tibor tartott előadást a REACH bevezetésével kapcsolatos kérdőív magyarországi tapasztalatairól a REACH működését, előírásainak végrehajtását ismertette. Megállapítható volt, hogy – hasonlóan az európai gyakorlathoz – csak a nagyobb cégek rendelkeznek megfelelő szakértőkkel, akik a REACH feladatainak megfelelő választ tudnak adni. A kis és közepes cégek nem rendelkeznek olyan szakemberrel, akinek ez lenne az egyik fő feladata. Ennek ellenére a legfontosabb kérdésekben (címkézés, biztonságtechnikai adatlapok) a cégek vezetői és munkavállalói egyaránt megfelelően tájékozottak.

Mind a munkáltatói, mind a munkavállalói oldal képviselői megállapították, hogy az eszköztár felhasználható, külön is megvitatták az elkészült segédanyag („szerszámcsomag” ill. „eszköztár” – angol megnevezésével „toolbox”) tartalmát, amely segítséget nyújt a vállalatvezetők és a dolgozók részére a REACH alkalmazására. A munkaadó oldal képviselői részéről több korrekciós javaslat született a formai és tartalmi elemekre, a munkavállalói oldal képviselőinek véleménye pedig az volt, hogy kétféle változatot lenne célszerű készíteni: egyet a szakértők (további linkekkel bővítve) és egyet a munkavállalók számára. A magyar delegáció javaslata szerint megfontolandó, hogy a munkavállalói változatot belül célszerű lenne azt két szintre elkészíteni: egyet a jelenlegivel megegyező részletes anyagot, a szakszervezeti tisztségviselők számára,

egyét pedig, a munkavállalók részére, amely kevésbé elvi és inkább konkrét gyakorlati ismereteket, feladatokat tartalmaz.

Végül is az a közös vélemény alakult ki, hogy az elkészült anyag – kis korrekciókkal – alkalmas arra, hogy segítse a REACH céljainak megértését, a feladatok elvégzését mind a munkaadói, mind a munkavállalói oldalon.

A módosítások átvezetése után az anyag négy nyelvre lefordítva áll majd a résztvevők rendelkezésére. A magyar küldöttség kérte annak megvitatását, hogy az EU támogatási keretből esetleg más nyelvekre, így a magyar nyelvre is le kellene fordítani a segédletet.

(A cikk a Textilipari Tudományos Egyesület (TMTE) lapjában a „Magyar Textil Technika” 2011. évi 1. számában jelent meg Lázár Károly tollából.)

Könyvismertetés

ENERGETIKA – CO2 – FELMELEGEDÉS

2010 decemberében jelent meg Reményi Károlynak, az MTA rendes tagjának „ENERGETIKA – CO2 – FELMELEGEDÉS” című könyve az Akadémia Kiadó gondozásában, mely választ keres abban, hogy tényleg a széndioxid kibocsátás a globális felmelegedésként ismert jelenség legfontosabb oka.

A szerző előszavában így határozza meg a könyv tartalmát: „A könyv témája nem a klímaváltozás csak a széndioxidnak a légkör globális hőmérséklet elosztására való hatását elemzi.” A széndioxid kibocsátás csökkentése illetve elkerülése mára megkerülhetetlen feladatként jelenik meg az energetika minden területén. Kérdés, indokolt-e a széndioxid kibocsátást tekinteni a klímaváltozás fő okának?

Reményi Károly akadémikus könyve a széles olvasóközönséget – nemcsak a

Európai szakszervezeti demonstráció Budapesten

Április kilencedikén Eurodemonstrációt tart Budapesten az Európai Szakszervezeti Szövetség (ESZSZ), a hat magyar konföderációval együttműködve. A budapesti demonstráció alapfogolata: tiltakozunk, fellépünk a „Szociális Európáért, munkahelyekért, jóléért, igazságos adózásért és jogrendért”.

Az ESZSZ február 8-i VB ülése döntött arról, hogy az európai akciónap sorozat részeként, a hat magyar tagszervezettel (ASZSZ, ÉSZT, LIGA, MSZOSZ, MOSZ, SZEJ) együttműködésben nagyszabású európai munkavállalói rendezvényre kerül sor Budapesten.

Az euro-demonstráció egybeesik az európai gazdasági és pénzügyminiszte-

rek (ECOFIN), a nemzeti bankelnökök, valamint az Európai Központi Bank részvételével tartott április 8-9-i gödöllői üléssel, amely a pénzügyi válság kérdését hivatott megvitatni.

A budapesti demonstráció alapfogolata: tiltakozunk, fellépünk a „Szociális Európáért, munkahelyekért, jóléért, igazságos adózásért és jogrendért”.

Ez a mozgósítás folytatása a legtöbb országban alkalmazott megszorítási és kiadáscsökkentési politikák elleni szakszervezeti fellépésnek, hangot adva az ESZSZ alternatív javaslatainak, melyek a növekedést, és a több, a jobb munkahelyet célozzák. A fő jelmondat:

„Nemet mondunk a megszorításokra - fellépünk a szociális Európáért, az igazságos bérekért, munkahelyekért!”.

Lapzárta utáni hírlevél

Tisztelt Kollégánok és Kollégák!

A tegnapi napon (2011. március 1.) a kormány strukturális reform csomagját, vagyis a költségvetési kiadások csökkentésének bejelentését a szerkezeti, hatékonyságjavító és termelékenység-növelő elemeket várták a befektetők és a szakszervezetek is.

Bennünket a tervezett intézkedések több oldalról is érinthetnek. Ma már több telefon érkezett érdeklődve, hogy a korongedményes vagy a kordedvezményes vagy mindkét korai nyugdíjforma, illetve a rokkantsággal, járadékosokkal kapcsolatos intézkedések milyen hatással járnak az általunk képviselt szakszervezeti tagokra, munkavállalókra? Rövid, tényszerű válasz, hogy a tegnapi tájékoztatás alapján még nem lehet tudni, hogy a bányászokat, szövönöket a kordedvezmény-változások érintik-e, a korengedményről tényszerűen semmi nem jelent meg, azon kívül, hogy talán megszűnik.

Az államadóssággal kapcsolatosan - amely az elsődleges magyarázata a tervezett kormányzati intézkedéseknek - tényszerűen a következőket lehet felvázolni:

Az állam bruttó teljes adóssága (maastricht-i érték) jelenleg a GDP kb. 79%-a, azonban 1991 és 1995 között (a Bokros-csomagig) minden évben magasabb volt ennél ez az arány. A csúcspontot 1993-ban érte el 90,6%-kal, és a leggyorsabb és legsikeresebb államadósság-csökkentő politikát eddig a Horn-kormány hajtotta végre, ugyanis 1998-ra az adósságráta 62%-ra csökkent, majd 2002-ben 60% alá csökkent az arány.

Az a mondat, hogy Magyarország a legsebezhetőbb országok közé tartozik, a külső adósság tekintetében árnyaltabb megközelítést igényel. Az tény, hogy a bruttó külső államadósság a GDP-nek 50,6%-át, a teljes államadósságnak pedig közel kétharmadát teszi ki. Ennek nagy része az IMF-től történt hitelfelvételből származott, és ezt az összeget a nemzeti devizatartalékunk radikális megemelésére, ezzel a forint védelmére használtuk fel. (Magyarország nemzetközi tartalékai a 2008-as 17 milliárd euróról a tavalyi kormányváltásig 35 milliárd euróra növekedtek, és még ma is 33,6 milliárdon állnak). Az állam nettó külső adóssága ugyanis mindössze a GDP 15,9%-ára rúg, ebből külföldi devizában fennálló adósság pedig mindössze a GDP 5%-át teszi ki.

Szerencsére hazánk külkereskedelmi mérlegének egyenlege 2007 óta minden évben többlettel zárt (szufficit volt), az utóbbi két évben ez már meghaladta a GDP 5%-át, amely jelentősen javította Magyarországot külső pozícióját.

Ez alapján gondolom úgy, hogy bármilyen állami, költségvetési szociális kiadáscsökkentést a munkáltatókkal és a szakszervezetekkel történt széleskörű egyeztetés után kell vagy lehet megvalósítani, figyelembe véve a hatásokat is.

Amennyiben konkrétabb információkkal rendelkezünk, a szükséges tájékoztatást megadjuk.

Kollégánok, Kollégák!

Az aktív és nyugdíjas területi szervezeteink folyamatosan érdeklődnek az ez évi Üdülési Csekk lehetőségekről, s ezen belül is különösen a nyugdíjasok, fogyatékosok és nagycsaládok részére pályázati úton kiírt üdülési csekkokról.

A munkaadók a múlt évhez hasonlóan az idei évben is adhatnak munkavállalóik, nyugdíjasaik részére üdülési csekket kedvezményezett béren kívüli juttatásként – az adóalap 1,19 szerese után 16% adó terheli - évente a minimálbért meg nem haladó mértékig (2011-ben 78.000,- Ft).

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által pályázat útján meghirdetett üdülési csekk kizárólag szociális rászorultság alapján adható, kiírása jelenleg szünetel.

Ennek oka, hogy a Kormány átalakítja közhasznú gazdasági társasággá a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítványt. Ma még nem tudjuk, hogy az Üdülési Csekk forgalmazása – amelyből a szociális üdültetés támogatását lehetett tervezni – hogyan alakul. A múlt évben 4 milliárd Ft értékben tudott az Alapítvány szociális célokat támogatni.

A jövőbeni működéssel, pályázati lehetőségekkel kapcsolatban egyeztetés folyik a Kormány képviselőivel.

Jó szerencsét!

Rabi Ferenc

Dr Horn János

Harminc év a tagság szolgálatában

Beszélgetés Benkő Sándorral, a COLAS Északkő Bányászati Kft. leköszönő szakszervezeti titkárával

- Az általános iskola elvégzése után a miskolci 100-as számú Ipari Szakmunkásképző Iskolába kerültem, mint esztergályos tanuló – kezd a visszamemlékezést Sándor. - Az első évben beléptem a vasasszakszervezetbe, s megválasztottak osztálybizalmasnak, majd a második évben évfolyambizalmi lettem. Az iskola elvégzése után a diósgyőri gépgyárban vállaltam munkát. Itt, a műszakunkban szakszervezeti bizalmi-helyettesnek választottak. 1967. október 26-án munkát vállaltam a régi Észak-magyarországi Kőbánya Vállalat javító üzemében, esztergályosként. Itt az Építők Szakszervezetéhez kerültem, s a műszakomban bizalmi lettem. Katonáság után megválasztották a szakszervezeti bizottság sport- és ifjúsági felelősének, valamint a központi javítóüzem műhelybizottsági titkárának. 1980. április 19-én, miután elődöm elment nyugdíjba, a szakszervezeti bizottság titkárává választottak. 2010. december 6-ig, a tagság bizalmából mindig újra választva, folyamatosan töltöttem be ezt a tisztséget. Az üzemi tanácsok megalakulásától kezdve vagyok a helyi út elnöke.

- Ne szaladjunk emyire előre.

- 1980-1996 között, függetlenül tüként tevékenykedtem. A cég létszáma 2700-2800 között mozgott, hiszen nem csak az észak-magyarországi, hanem a Mátra vidéki és a pestvidéki kőbányák is ide tartoztak.

- Ekkor még az Építők Szakszervezetéhez tartoztunk?

- Igen. Mintegy tíz éven keresztül tagja voltam az ágazati szakszervezet megbízottjának, az országos elnökségének és országos tanácsának.

- Hogyan kerültek a BDSZ-hez?

- 1989-ben, az akkori igazgatóval, Cseh Zoltánnal, leültünk beszélni arról, hogy ha már kőbányászok vagyunk, miért nem tartozunk mi a bányászszakszervezethez. Egyeztetünk a többi kő- és kavicsbányával is és közösen kerestük meg a BDSZ akkori vezetését, hogy – miután az Építők testületét is megbeszéljük -, szeretnénk a bányászszakszervezethez csatlakozni. Nagy örömmel fogadtak minket, s 1990-ben a bányász-kongresszuson megtörtént a felvételünk. Akkor, nem titkolt szándékaink szerint az is közrejátzott az átigazolásban, hogy majd ránk is vonatkoznak azok a vívmányok, amelyeknek a rendszere jól működött a bányai körben. Sajnos ezek a reményeink nem váltak valóra, hiszen ez a szénjárás, sem a bányásznyugdíj intézménye nem érintett minket.

- Jól „betagozódtál” a BDSZ-be.

- Így is lehet mondani. Tagja vagyok a BDSZ Országos Tanácsának, azt megelőzően a szövetségi tanácsának. Az elnökségi üléseknek először állandó meghívottja voltam, majd ténylegesen is elnökségi tag lettem. Ebben a minőségemben a kő- és kavicsbányászati alágazatot képviselem a testületben. 2011. december 31-ig megválasztottak a szakszervezet elnökének, hogy eddigi tapasztalataimmal még egy évig segítsem az új titkárt, s a majdan megválasztandó új elnököt.

- Milyen viszonyt alakítottál ki a gazdasági vezetéssel?

- Nagyon rövid ideig, három évig, dolgoztam együtt Kozák Ernő igazgatóval, majd 1983-ban nevezték ki Cseh Zoltánt a cég élére, akivel huszöt évét töltöttem el munkáltató-munkavállaló partneri viszonyban. Tehát szakszervezeti létezésem túlnyomó részét. Utólag elmondhatom, hiszen már semmilyen érdekem nem fűződik ahhoz, hogy fényezzem a múltat, hogy mindvégig korrekt és munkavállalói szempontból eredményes volt az együttműködésünk. Mindent igyekeztünk a tárgyalásztalnál elrendezni. Ez mindig sikerült, mert addig nem álltunk fel az asztaltól, amíg nem jutottunk egyezségre. Soha nem jutottunk el odáig, hogy sztrájkolnunk kellett volna az érdekeinkért. Sok vitánk volt, olykor késhegyig menő, de ez mindig megmaradt az iroda négy fala között. Úgy léptünk ki onnan, hogy megvolt a mindkét fél szá-

mára kielégítő megállapodás. Ezt képviseltük attól kezdve, mindketten. És ez a munkamódszer a rendszerváltás után sem változott, sem a vitakultúráját, sem az eredményességét illetően.

- Hogyan alakult a sorsotok a magánosítás során?

- A rendszerváltás után megkezdődött a privatizálás. Ebben az első között szerepelt a cégünk. Több jelentkező is volt, többek között a Bau Holding, a Lasselsberger és a Colas. Megkérdezték az üzemi tanácsot és a szakszervezetet is, hogy az ajánlatok közül melyik pályázó felel meg leginkább az elvárásainknak. Természetesen nem a mi álláspontunk volt a döntő, mégis kifejeztük a munkavállalók véleményét is a cég jövőjét illetően. Végül a Colas nyert.

Nagyon kemény tárgyalásaink voltak a francia cég akkori képviselőjével, de végül elfogadott minket partnernek, sőt, az érdekarok lefolytatását rábízta a hazai ügyvezető igazgatóra, akivel – mint már mondtam – végig tisztességes partneri viszonyt ápolunk. Igen jó bérmegeállapodásokat kötöttünk, s az óhatatlanul jelentkező munkavállalói konfliktusokat mindig megnyugtató módon rendeztük. Persze ehhez kellett a testületi és tagsági támogatás is, az eredményeket csak így tudtuk elérni, egységes fellépéssel. Többször alakult ki vita egy-egy kérdésben a szakszervezeti bizottságon belül is, hiszen ugyanarról a dologról nem egyformán vélekedtek a grémium tagjai, de soha nem fejeztük be úgy megbeszélést, hogy ne alakítottuk volna ki, akár kompromisszumok árán is, azt a döntést, amit aztán már egységesen képviseltünk a menedzsmenttel folyó tárgyalásokon. A tapasztalat alapján mondhatom, hogy ezekkel az álláspontokkal a tagság is tudott minden alkalommal azonosulni.

- A kőbányászat részben szezonális tevékenység, ez meghatározza a munkavégzést is.

- Az iparág mozgása mindig a választások környékén élénkült meg, majd ez a ciklus közepére alábbhagyott. A vállalat vezetése – miután télen nem lehet utat építeni, s így a kőbányászat sem termel, hiszen a zúzottkő tárolása nehézségekbe ütközik – azzal a javaslattal állt elő, hogy decembertől márciusig küldjék el az embereket. Ezzel a szakszervezetünk nem értett egyet, hiszen az emberek folyamatos munkaviszonya, ezáltal megszakadt volna. A Munkaügyi Minisztériumtól a BDSZ legfelső fórumáig – ahonnan jelentős segítséget kaptunk -, mindenhová elmentünk, hogy ezt megakadályozzuk. A tárgyalások eredményeként a vezetést beleegyezett abba, hogy minden dolgozóval szerződést köt, amiben garantálja a munkaviszony folyamatosságát, valamint azt, hogy a téli leállás után visszaveszi az embereket. Ezt a kollektív szerződésünkben is rögzítettük. Ma már ez folyamatos foglalkoztatást jelent, úgy, hogy a téli időszakban kevesebb munkaidőt kell ledolgozni, a nyári „főszezonban” többet. Azt is sikerült elérnünk, hogy minden évben egy bizonyos prémium összeg kerüljön kifizetésre a dolgozók részére. Kezdünk két héttel, volt öt hónap is, de általában három hónapi bért kaptak meg év végén munkavállalóink.

- A munkaidőt illetően egyeztetettetek a tagsággal?

- Amikor hullámvölgyben volt az iparág, nem volt vevő a kőre, megbeszéljük – nemcsak a tagjainkkal, hanem minden dolgozóval -, hogy vállalják a csökkentett munkaidőt, hiszen ez a munkahelyünk megtartását jelentette.

- Volt olyan, hogy valamit nem sikerült megoldani?

- Nem jut eszembe ilyen. Apróbb dol-

gok voltak, mint pl. nem tíz százalékos béremelést sikerült elérnünk, hanem csak nyolcat, de azt gondolom, hogy ez máshol is így működik: a béremelés kompromisszumok eredménye, s van, hogy jobban sikerül, van, hogy kevésbé. Mindig arra törekedtünk, hogy a bérezés megfelelő legyen, s a munkakörülmények is kedvezően alakuljanak. Törekvéseink – szerencsénkre – egybeestek a Colas Csoport elképzeléseivel. Visszaforgatták és forgatják a nyereség jelentős részét arra, hogy a legmodernebb gépparkkal folyjon a termelés, ez azzal jár, hogy a dolgozók biztonságosabb, egészségesebb és könnyebb munkafeltételek közé kerülnek. Számítógépek segítik az irányítást, légkondicionált helyiségekben végzik a munkát az emberek. Ez a helyzet kevesebb foglalkoztatott igényel, ezért csökkent a létszám, most azonban stagnáló, hiszen a modernizáció kevesebb eleven munkaerőt jelenlétét igényli. A tulajdonos finanszírozta azt,

hogy a felszabaduló munkaerő élhessen a korengedményes nyugdíj lehetőségével. Úgy történik a leépítés, hogy aki elmegy nyugdíjba – akár korengedményes, akár öreg-ségi - a helyett nem vesznek fel új embert. Üdülőinket sikerült megtartanunk, nagyon jó körülmények között és kedvező anyagi feltételekkel üdülhetnek dolgozóink, nyugdíjasaink, s közvetlen hozzátartozói is. Úgy hiszem, hogy kevés cég tudja ezt így produkálni.

- A funkcióban eltöltött harminc év ismeretében, ha újra kezdené, elvállalnád újra?

- Amikor először felkeretek, annak idején, gondolkodási időt kértem. Megbeszéltem a feleségemmel, hiszen nyilvánvaló volt, hogy olyan megbízatást kell elkezdenem, ami nem éppen családbarát. A szakszervezeti titkárnak nincs munkaideje, nem ér véget a műszakkal, még otthon is felhívhatják, felkereshetik, mindig rendelkezésre kell állnia. A feleségem mellém állt, s nagyon sokat köszönhetek az ő megértésének, támogatásának. Nélküle nem tudtam volna végigcsinálni. A mostani fejemmel is elvállalnám, hiszen az alapvetően változott meg az érdekvédelem napjainkra. Nekünk tisztábbak voltak a frontvonalak, tudtuk kívül szemben kell érdeket képviselni. Ma a helyzet bonyolultabb, a gazdaság teljesen átalakult, nehezebb kiigazodni. Kemény törvények, szabályok közepette kell végezni az érdekvédelmi munkát. Nem azt mondom, hogy felettünk eljárt az idő, hiszen a mi tapasztalataink, tudásunk nélkülözhetet-

len, de jön egy újabb nemzedék, amely már ezt a harcot tekinti természetesnek. Drukkolok nekik.

- Milyen terveid vannak a nyugdíjas évekre?

- Nagyon szeretem a természetet. Volt egy dalmata kutya, aki tizenkét évig volt mellettem, vele minden szombatvasárnap tíz-tizenöt kilométeres gyalogtúrát tettem a környéken. Szinte minden dombját, völgyét, szőlőjét bejártuk a vidéknek. Sajnos elvesztettem egy éve. Ma már kevesebb időm van, családi házban lakom, kerttel, ahol folyamatosan van tennivaló. Anyósom, lányom, édesanyám szintén családi házban élnek, akiknek elkél a segítség, van tehát munkám, hál' istennek. Szeretek barkácsolni is, úgyhogy biztosítva van számomra a tevékeny nyugdíjas évek lehetősége. Élni is fogok vele.

- Milyen jó tanácsot adnál az utódoknak, a fiadnak, aki a helyre lépett a szakszervezeti titkári tisztségben?

- A vezetőkkel alakítsd ki jó kapcsolatot, mert ez az alapja annak, hogy eredményesen képviselje a dolgozókat. Tanulj meg tízeg számolni, mielőtt véleményt mond (nekem ez néhányszor nem sikerült!). Mindenekelőtt azonban figyeljen a munkavállalókra, kérdezze és hallgassa meg őket. Folyamatosan konzultáljon a szakszervezeti tagsággal, éljen, lélegezzen együtt velük, mert csak így tudja megérteni a problémáikat. Támaszkodjon az elődök által elért eredményekre, őrizze meg a vívmányokat, erősítse tovább a kollektív szerződést. Hiszem, hogy a fiam, aki már bizonyított a BDSZ Munkavédelmi Bizottsága elnöként, kiválóan meg fog felelni nem csak az általam most megfogalmazott elvárásoknak, de a munka világában állandóan változó kihívásoknak is. A segítségemre, ha igényli, mindig számíthat.

- A Bányamunkás Szerkesztősége nevében is jó egészséget kívánok Benkő Sándornak a megérdemelt nyugdíjas évekhöz!

HIP

„Váratlan vész rohanta meg...”

Emlékezés az annavölgyi tragédiára

Annavölgyön a 64 évvel ezelőtt 107, a 10-es akna délutáni műszakára induló bányász búcsúzott, az utolsó szó jogán jó szerencsét kívánva családjának. A bányában történt robbanást és a szénmonoxid mérgezést követően, azóta a két túlélő története alapján emlékezik a község és a Bányász Szakszervezet Dorogi Szövetsége. Így történt ez csütörtökön is 17 órakor.

Pontosan 1947. január 20-án két órakor kezdte meg a délutáni műszakot az a több tucat bányász, akik nem is sejtve a következményeket, dolgozni indultak. A bányász robbanását követően, szénmonoxid mérgezésben 30 fő azonnal életét veszítette, 87 bányász menekült meg, három társukon azonban már a későbbiekben sem tudtak segíteni.

Az emlékünnepe fél háromkor egy vetélkedővel indult, amin annavölgyi, csolnoki, dági és sárisápi általános iskolások mérhették össze tudásukat. „A bányászat, mint szakma” nevezetű vetélkedő kérdései után és fortélyos vetélkedőt rendeztünk a tornateremben, majd első és hatodik osztályosok rajzaiból készült kiállítás a művelődési házban, ami már most megtekinthető.

Annavölgyön már hagyománnyá vált a hősi halált halt bányászok emlékére rendezett tiszteltetés, évről évre, több tízezer részvételt nyilvánítanak, többek között az egykori bányászok közvetlen hozzátartozói, ismerősei, rokonai, illetve a község tiszta szívé polgárai. Már öt napja minden este egy archív felvételekből összeállított kisfilmmel, a Művelődési Házban kiállított fényképssorozattal tiszteltünk - mondta köszöntő

beszédében Bánhid József, polgármester.

17 órától, a zászló- és fáklyavivők felsorakozása után 33 bányász fáklyát tartó, bőrkobakba szürke bányászka-bátba öltöztetett általános iskolai tanuló vonult a község művelődési háza elé és bilétákat helyezett el a téren. A fiatalok egy-egy elhunyt nevét hallva léptek elő és fújták el az életet szimbolizáló lángot. Ezalatt Jászberényi Károly felsorolta a tragédia áldozatainak élettrajzi adatait. A továbbiakban a két túlélő Biber József és Pender Ferenc emlékirataiból felolvasva ismertette a szerencsétlenség főbb mozzanatait. A felsorolás végén, az összes kihunyt lángot és 10 fakopácsütést követően néma csend lett úrrá a téren.

A program zárásaként egy közsénnel megrakott csille oldalára illesztett márványtáblát leplezett le Bánhid József, valamint Wágner Ferenc és Farkas József, a Bányász Szakszervezeti Szövetség nevében, illetve Korompai Péter, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület dorogi helyi szervezete képviselőjében, majd egy-egy

koszorút helyeztek el az emlékmű előtt. A megható rendezvény után minden jelenlévőt egy korhú vacsorára invitálta a polgármester, a bányász színekben terített gyertyafényes asztalokon egy darab szalonát, kenyeret és hagymát szolgáltak fel.

Az ünnepség végén az összegyűlteket egyöntetűen remegés fogta el, ami nem a hideg miatt volt.

Él a szolidaritás

Nótás Istvánné a segélyekről, az emlékhelyekről és az új tagokról

Tizenhat éves volt, amikor elkezdett dolgozni. Számára mindegy volt, hogy bankban, vagy főiskolán teszi a dolgát, lelkiismeretes munkát végzett. Éppen csak megmelegedett munkahelyein, megkereste a szakszervezeti közösségeket, mert biztonságos támasznak tartotta valamennyit. Dolgozott is azért, hogy mások is így érezzék ezt. Önzetlen munkáját a SZOT elnöksége és a Pedagógusok Szakszervezetének Budapesti Bizottsága egyaránt elismerte. Nyugdíjasként a bányászszakszervezet ajtáján kopogtatott. Jó szívvel fogadták és látva igyekezetét bizalmi választották. Nótás Istvánné most a salgótarjáni alapszervezet alelnöke, gazdasági vezetője és megmaradt bizalmi is. A vezetői munka fontos részének tartja, hogy rendszeresen találkozzon a szakszervezeti tagokkal. Elmondja nekik, miben született döntés, s meghallgatja azt is, mit várnak a szakszervezettől az emberek.

- Ezek a feladatok külön-külön is egy embert kívánnak. Hogy lehet mindezt együtt csinálni?

- Nehezen. Sokszor érzem azt, hogy nem megy tovább. Aztán pihenek egy jót és megy tovább a szekér. Ilyenkor arra gondolok, sok helyen várnak ránk, menni kell...

- Az alapszervezet most tartotta küldöttértekezletét, ahol a múlt évi munka tapasztalatait beszélték meg. Miről esett a legtöbb szó?

- Munkánk jelentős részét képezte a rászorulóknak támogatása. Nyugdíjas szervezet vagyunk, sok közöttünk a nehéz körülmények között élő és a beteg, idős ember, akik segítségre szorulnak. Tagdíjbevételeink csaknem felét, 158 ezer forintot a rászorulóknak támogatására fordítottuk. Jó szóval és szerény ajándékkal kopogtattunk be beteg társainkhoz, akik pedig végleg eltávoztak közülünk, hozzátartozóinknak temetési segélyt adtunk. Hatan - egyszeri segélyként - 16-17 ezer forintot kaptak az országos bányász alapít-

ványtól. A megyei alapítványt a bányászszakszervezet tagjai hozták létre, s azok is tartják fenn. A múlt évben 64 ezer forintot gyűjtöttek össze. Az alapítványi támogatásból 14 társunk életét tettük egy kicsit könnyebbé.

De segítünk abban is, hogy üdülési csekket kapjanak, vagy a sikondai szanatóriumban pihenjenek, gyógyuljanak azok, akiknek erre szükségük van. Tavaly közel húszan voltak Sikondán. Azok pedig, akik alacsony nyugdíjból élnek, támogatást kaptak tőlünk, hogy méltányossági nyugdíj-emelést kapjanak.

- A bányákat az elsők között zárták be Nógrádban, a hagyományok azonban élnek.

- Aki valaha a bánya a mélyén dolgozott, az ma is bányásznak vallja

magát. Emlékszik munkahelyére, társaira, őrzi a bányász közösségek értékeit, hagyományait. Alapszervezetünk a hagyományörzést tevékenysége fontos részének tekinti. A régi munkahelyek ma már emlékhelyek. Az elmúlt évben újat is avattunk Somlyón, az első bányanyitási 100 éves évfordulóján. S természetesen gondolunk a meglévőket, mint ahogy évről-évre megemlékezünk a karancs-lejtősi bányászellenállás résztvevőiről, áldozatairól. A bányásznapot is szép hagyományaink között tartjuk számon. Ott voltunk Kisterenyén a 60. bányásznapi megemlékezésen a megye bányász alapszervezeteivel együtt. De az alapszervezetünkben is megüztük a bányásznapot, és ahogy szoktuk: elismertük azok hűségét, akik 50-60-65 éve tagjai a szakszervezetnek. A nevezetes napok sorát szaporította május elseje, a munka ünnepe. Helyünk van Salgótarján életében, ott vagyunk a rendezvényeken, de nem csak ünnepelünk. Részt veszünk a városépítő, gyarapító közös munkában is.

- Hogyan alakul az idei esztendő?

- Lesz munkánk bőven. Külön gondot fordítunk az új tagok szervezésére. Tavaly negyvenhárom érkeztek hozzánk, de huszonegyen ki is léptek az alapszervezetből. Több mint négyszázötvenen maradtunk és ezt a létszámot szeretnénk szinten tartani, s ha lehet, tovább növelni. Közénk hívjuk azokat is, akik nem a bányánál dolgoztak, de egyetértenek célkitűzéseinkkel és dolgoznak megvalósításukért. Ma már tagjaink 62 szá-

zaléka más munkaterületről jött hozzánk, de jól megvagyunk együtt. A másik ugyancsak fontos tennivalónk - s erről a küldöttértekezletünkön is szoltunk - a tagdíjfejelem erősítése. A tagdíjából 435 ezer forint bevétele volt az alapszervezetnek. Amelyről említettem ennek túlnyomó részét a rászoruló tagtársak támogatására fordítottuk. A szolidaritás mindig is erős kötelék volt a bányászoknál. Arra törekszünk, hogy az idén még több lehetőségünk legyen a rászorulóknak támogatására. Mint ahogy arra is, hogy tovább erősödjön a vezetés és a bizalmi testület együttműködése. Ez a munkakapcsolat és a tagok támogató bizalma hozott eredményt eddig is.

- vg -

Évindító bizalmi testületi ülés, Ajkán

A gazdasági megszorítások és az iszapkatasztrófa árnyékában még nagyobb szükség van a bányászok körében jól ismert összefogásra és a jövőbe vetett hitre. Ennek jegyében került sor január végén, a Bányász Közösségi Házban arra az évindító testületi ülésre, amelyet az Ajkai Bányász Nyugdíjas Alapszervezetnél az elnökség és a bizalmi testület együttesen tartott.

Az összejövetel, egy szomorú napirendi ponttal kezdődött. Méltó tisztelettel emlékeztek meg a tavaly elhunyt közel harminc szakszervezeti tagról, akik halálukig hűséges tagjai voltak az ajkai szervezetnek.

A megemlékezést pozitív hangulatú előzetekintés követte, amelyben Bábits Gábor elnök, a 2011. évi alapszervezeti feladatokat vázolta fel a testület tagjainak. Kiemelte, hogy a BDSZ XXXII. kongresszusa határozatából és az MSZOSZ VII. kongresszusa nyilatkozatából kiindulva, a több évszázados mozgalmi szolidaritás fontosságát és az aktív együttműködés céltudatos erősítését kell figyelembe venni. Mindezen túlmenően az elkövetkező időszakban is fontos feladatuknak tartják a rászorultak fokozott támogatását, a betegek rendszeres látogatását, a taglétszám növelését, továbbá az otthon adó közösségi ház

jobb kihasználását, a hagyományörzést érdekében.

Az elnök részletes feladat meghatározását számos, lelkes hozzászólás követte a bizalmiak részéről. A hozzászólók egyetértettek az aktivitás fokozásával és a tagépítés növelésével, a hogyanra számtalan jó javaslat érkezett. Mindannyian örültek annak, hogy a szakszervezet székháza visszanyerte önállóságát, mivel korábban voltak kísérletek arra, hogy a jobb és költségkímélőbb fenntartás érdekében társulást hoztak létre, ami nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Örömmel üdvözlöttek a hét újonnan létrehozott bizalmi csoportot, amellyel ismét háromszáz fővel emelkedett a taglétszám.

A zárszóban az elnök megköszönte a bizalmiak és a tagok aktív „Bányamunkás” előfizetését, ami bizonyítja, hogy a tagok szívesen olvasnak az országban történő szakszervezeti eseményekről és kulturális programokról. A testület egyhangú szavazással elfogadta az idei évre tervezett feladatprogramot, és az első negyedéves csoporttaggyűlések ütemtervét.

A bizalmiak testületi ülése baráti beszélgetéssel ért véget.

Barcánfalvi Zsuzsa

Szent Borbála szobor avatása Szászváron

Nagy összefogás eredményeképpen Szent Borbála szobor avatására, felszentelésére került sor 2010. december 4-én délután, mintegy 300 fő jelenlétében Szászváron, a bányászteri emlékhelyen. Társadalmi és civil szervezetek, települési és kisebbségi önkormányzatok, vállalkozók és magánszemélyek és nem utolsósorban a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal adományából, támogatásából valósult meg a szobor. A szobor eszmei értéke meghaladja a két millió forintot. A szoboravatás ünnepséget Borbála napi szentmise előzte meg és emlékműsor követte.

Szászvár nagyközségben, ahol 187 évig folyt szénbányászat, ezzel egy újabb lehetőség nyílt meg a bányász hagyományok és kultúra ápolására, megőrzésére.

Tisztelettel köszöntünk Szászvárról minden bányászt a hagyományos bányászszünettel.

Jó szerencsét!

Wáger József

a Szászvári Bányász Szakszervezet elnöke

Fájó megemlékezés

Februári borongós délelőtt megemlékezésre gyülekezett a vasasi kultúrház előtt lévő bányász-emlékműnél a Pécs-Vasasi Nyugdíjas Alapszervezet tagsága és volt bányásztársak, hogy megemlékezzenek az utolsó vasasi tragédia mártírjairól.

Baumgartner Sándorné az alapszer-

vezet elnöke szomorúan emlékezett vissza a tragédiára.

1986. február 18-dikán, a délutános műszakban a VI. szint 6. északi vágat 11/1-es telepi fejtésben 15 óra 55 perckor bekövetkezett omlásban, maga alá temetve 11 bányászt, 6 magyar és 5 lengyel bányász veszteséget a tragédiában.

Ez volt Vasas Bányászati Üzem történetének legtöbb emberéletet követelő bányászerecsétsége.

Az elnök asszony megemlékezését követően Szanda Lászlóné a tragédiában meghalt csapatvezető vájár özvegye egy szép verssel emlékezett meg az elhunytakról. A kegyelet virágait Pernecker László a Mecseki bányászok Szakszervezetének elnöke és Kengyel Ferenc szakvezető aknász helyezte el. Tizenegy kis mécses és egy nagy mécses lobogó lángja jelképezte a hősi halált halt bányászok életét.

Ez a visszaemlékezés talán megmarad az utókor számára, és nem megy feledésbe a vasasi bányászat, méltó emléket állítva mártír társainak.

Pernecker László

elnök
Mecseki Bányászok Szakszervezete

Köszönjük tagjaink bizalmát!

A VIT Nyugdíjpénztárnál kiemelkedően magas (a 2. legjobb!) lett a maradási arány. Tagjaink bizalma biztosít minket arról, hogy van létjogosultságunk a piacon - egyben mindent megfogunk tenni a 2000 tag elérése érdekében.

Ismét bebizonyítottuk, hogy a VIT Nyugdíjpénztár nem csak, hogy fel tudja venni a versenyt a nagyobb taglétszámú pénztárakkal, de ki is tűnik közülük: pénztárunknál kiemelkedően magas, az országos arány háromszorosa (!), 9,8% lett a maradási arány, az összes nyilatkozó arányában pedig a vagyon szerint mért piaci részesedésünknek megfelelő, illetve annál kicsit jobb. (Éppen ezért az Igazgatótanács, az Ellenőrzőbizottság és az ügyvezetés nevében köszönjük azon tagjainknak, akik

pénztárukat a bizalmukkal tüntették ki. Köszönjük, hogy tagjaink maradtak!

Együttal biztosíthatjuk is őket arról, hogy mindent megfogunk tenni a fennmaradás-hoz szükséges 2000 fős taglétszám eléréséhez. A működés fenntartása eltökélt szándékunk - erre több lehetőség is kínálkozik, az ezzel kapcsolatos stratégiai egyeztetések folynak, ezek lezárultáig nem tudunk több információt adni. Egyvalamit ígérhetünk: maradó tagjainkat folyamatosan tájékoztatni fogjuk a fejleményekről.

Ne feledjék: még nincs vége!

A pénztár megszűnése egyáltalán nincs napirenden és márciustól számított 6 hónap áll rendelkezésére, hogy megtaláljuk a megoldást, és ígérhetjük, hogy minden munkatársunkkal ezen

leszünk. Ennek elérésében Ön is segítségünkre lehet, amennyiben továbbra is kitart mellettünk és ismerősei, családtagjai körében felhívja a figyelmet a VIT jó teljesítményeire és alacsony költségeire, és javasolja számukra a pénztárunkba történő átlépés lehetőségét.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a magánpénztár jövője és az ezzel kapcsolatos történések semmilyen formában nem érintik az önkéntes pénztári ágazatunkat! Önkéntes pénztárunk stabil háttérrel, közel 40 ezer tag megelégedettségére működik immár 16 éve és a jövőben is kiemelkedő hozamokat kínálunk meglévő és jövőbeni tagjainknak.

Üdvözlettel: A VIT Nyugdíjpénztár Igazgatótanácsa, Ellenőrző Bizottsága és ügyvezetése

„Szent Borbála” emléknep, 2010.

Tartalmas, a bányászat emlékéhez méltó rendezvények Komlón!

Emlékhely avatás, emlékezés és koszorúzás a komlói szénbányászat megteremtője Jánosi Engel Adolf tiszteletére, településtörténeti konferencia a városi helytörténeti múzeumban, bányász szakestély.

A Komlói Bányász Nyugdíjas Szakszervezet alkalomra váró terve valósult meg régóta megálmodott emlékhelyünk avatásával, megszentelésével és megáldásával, az ünnepünkön megjelent bányászok, komlói polgárok, intézmények, szervezetek és egyesületek, városunk vezetőivel egy akaratot igazoló részvételével. A terv, ami az egymást követő generációknak otthont adó, bányász gyökerekből kinövő városrész túlélési és megújulási példájáról szól.

Az alkalmat az újtelepi városrész, a hajdani Komlói község bányászkolónia fennállásának 100. évfordulója szolgáltatta.

Az országhatáron túl is egyedülállónak ismert városrész jellegében, látványában a mai napig őrzi egy olyan iparág alkotását, amely nagybetűkkel írta be magát Komlói város települési történetébe. A kolónia felépítése az egészségtelen, járványoktól sem mentes szállások, barakkok kiváltását, bányászok családok letelepedését szolgálta, és ma arra emlékezünk, hogy az ide telepedők a komlói széntermelés előkészítői, megalapozásának előfutárai voltak. A kolónia építése, családok letelepítése a bányászok közösségé válásának is története! Ez az iparág az ötvenes években várost épített, hosszú időre befogadó, meghatározó és korrekt hatást gyakorolva közösségi, egészségügyi, oktatási, kulturális és sport életére! A közös ünnepelés szép példája volt, hogy az avatásnak, felszentelésnek és megáldásnak az evan-

gélikus, katolikus és a református egyház képviselői is részesei voltak, hogy az intézmények, civil szervezetek, magánszemélyek közös koszorúval emlékeztek és hajtottak fejet „Szent Borbála” védőszentünk, a bányászok, a bányászat és bányász hagyományok tiszteletére.

A bányászkolónia 100 éves évfordulóját jelző emléktáblát „2009 év bányásztársadalomért cselekvő ember” címet kiérdemlő, tiszteletbeli

bányászunk, Jégl Zoltán készítette.

Ünnepségünkön a Bányász Himnusz és a Nemzeti Himnusz a „Szederkényi Ádám Hagyományörző Bányász Fúvószenekar” közreműködésével hangzott el.

Ezt követően a városi helytörténeti múzeumnál Jánosi Engel Adolf, a komlói szénbányászat megteremtője szobránál megemlékezésre és koszorúzásra került sor. A „bányamanó” gyermekrajz pályázat eredményhirdetésén

felvonuló és díjazásban részesülő manók a múlt-jelen-jövő találkozását képviselték.

A hagyományos település történeti konferencia előadói a tiszteletre méltó múltira emlékezve hangsúlyokat a jövőre helyezték, kiemelve felelősségünket városunk megmaradásában, fejlődésében, elsősorban lokálpatrióta, polgármegtartó, saját erőnkben bízó közösségünk megteremtésében.

A bányászok Szent Borbála napi tiszteletadása a mecseki szeszesek és az

uránosok „bányász-szakestély”-ével ért véget a pécsi Laterum szállóban.

A találkozás értékét jelentősen emelte a 2010. december 3.-i eseményt jelző invitálás: „Nagymányoki bányanyitást köszöntő Szent Borbála napi szakestély”!

Köszegi Ernő
elnök
Bányász Nyugdíjas
Szakszervezet

SZJA 1%

A Központi Bányászati Fejlesztési Intézet Nyugdíjasaiért Alapítvány ezúton köszöni meg támogatóinak a 2009. évben kapott SZJA 1 %-ot 121.263,- Ft-ot, amely összeget segélyként a rászorultaknak kifizették.

KBFI Nyugdíjasaiért Alapítvány

TAKÁCSNÉ CSENTE JULIÁNNA

Áldott a föld

(A szénbányákban tragikusan meghalt bányászokért)

*Amikor láttam a sok szénporos arcot.
Amikor láttam az élet-halál harcot:
Csak később tudtam megérteni végre,
A szénért életet adtak cserébe.*

*Megvonaglott a bánya, óh fájó iszonyat.
Sírást-zokogást hozott a virradat.
Végig siklott a metán, s kiáltó fájdalom:
Égett-csonkult testekből lett új halom.*

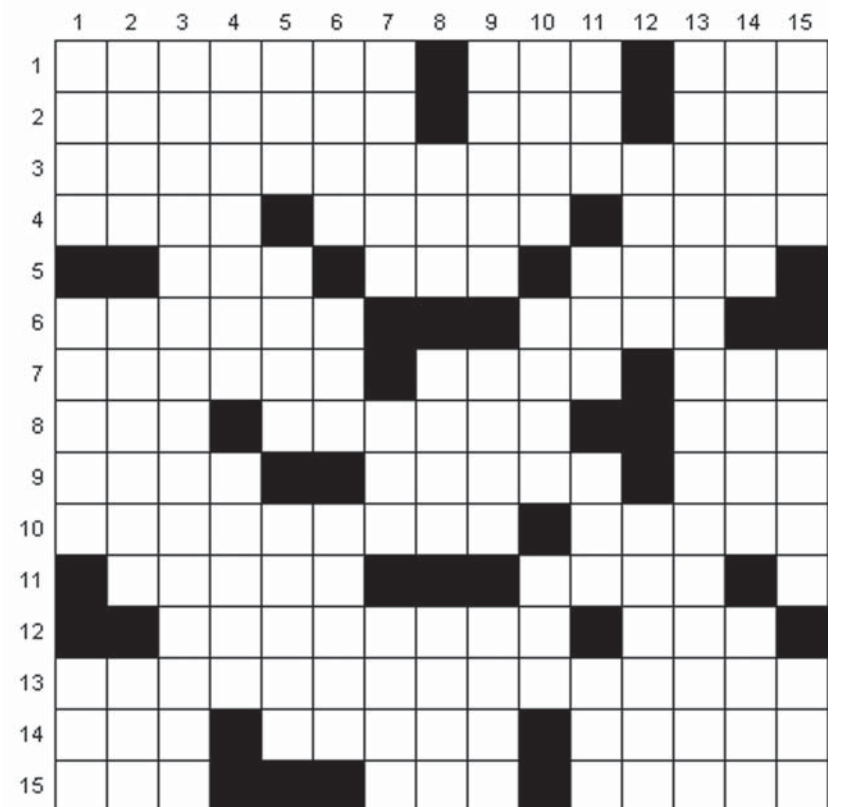
*Imádkozunk értetek, leborulva arcra
Égben lakó Istenünk, hisszük meghallgatja.
Múló évek-napok, s felszállnak sóhajok
Ha az alkony fénye bevonja sírokat.*

*Áldott a föld, mely oly régen eltakar.
Békés álmokban bányazaj nem zavar.
Sírvirágot nap éltet, vagy csípi a dér,
Emléketek szívünkben örökké él.*

VÍZSZINTES: 1. Létezik. (Két szóval). - Triplán tánc. - És így tovább, röviden. 2. Kenya fővárosa. Szafarikba irányuló idegenforgalom kiindulópontja is. - Császár volt Iránban. - Nagy össze-visszaság. 3. Haydn három felvonásos operája, amit 1782-ben mutattak be Eszterháznál. 4. Nyugtalan-ságot, indulatot kifejező arc jelzője. - Disznótör egy jóízű eredménye az ilyen szalonna. - Kémiai energiát elektromos energiává átalakító berendezés nevének egyik tagja galván. És a másik? 5. Község Pécs és Siklós között Falumúzeuma a török időkben odatelepített boszniai horvátok régi életét mutatja be. - Időszámításban az éveknek egy meghatározott időponttól számított sorozata. - Éjszakára megszállt, aludt valahol. 6. Kellems szomjoltó ital, és egyre népszerűbb. - Ismert színész volt (Sándor). 7. Homlokzati fal elő nyúló, nyitott földmészakasz, szélén mellvéddel vagy korlátal. - Milyen férfi hordhat szoknyát? - Mi védi szervezetünket a külső behatásoktól? 8. Főlé ellentéte. - Híres musical: .... Lady. - Ilona becézve. 9. Növényföldrajz: ....geográfia. - Edit idegen alakja. - Rücskös levelű káposzta. 10. Húsz szabályos háromszög által határolt mértani test. - Mibe szokott bújni a mókus? 11. Hangszer, névelővel. - Julius Caesar állítólagos felkiáltása: .... fiam, Brutus? 12. Ókori röghegység, főleg Belgiumban. - Rag, -nál párja. 13. **Eltökéltén gyalognak céljuk felé. (Két szó).** 14. Jegyzé. - Ismert író a közelmúltban (István). - Ilyen lottószelvényvel lehet menni a kifizető pénztárhoz. 15. Sokoldalú erdélyi író, építész és festő volt (Károly). - Skálahangok, de három európai ország autójelje is. - Díszítmény, díszítés: ....áció.

FÜGGŐLEGES: 1. Az ilyen sugarak egyenáramú gázkiszűlésekben a katód felé haladó ionok. - Neves könyvkiadó volt (Lajos). Az első magyar irodalomtörténeti folyóirat szerkesztője. - Személyeket firtató kérdés. 2. Magyarországon már csak átvonuló, védett, szürke madár. - Lajos becézve. - Például Nadas Péter. 3. **Gyors érkezés, és ugyanolyan távozás.**

Mozgás a megfejtés

4. Búzat vágta le. - Tolna megyei község, szép műemlék várral. 5. Húz ikerszáva. - Állatoknak tiszta, puha és meleg fekvőhelyet nyújtó, nagy vízszívó képességű anyag. - Idegen férfinév. 6. Község Győrtől nyugatra, Radnóti Miklós emlékművével. - Égtáj, rövidítve. - Németh László egyik regénye: .... Eszter. 7. Hat fiú és hat lány mitológiai anyja, aki a végén kővé dermedt. - Eltakar valamit. - Ibsen híres drámájában Helmer. 8. Műkorcsolyázó duó. - Kicsapongó francia író volt. Korunkban Peter Weiss róla szóló drámája tette őt híressé. - Több amerikai város neve: ....ville. A leghíresebb Tennessee-ben található. 9. Népszerű színésznő (Zsuzsa). - Pályázatot hirdet meg. - Kelta eredetű női név. 10. Az amerikai Utah állam székhelye: .... Lake City. - Rövid nadrag. - Tájak, korok, múzeumok, röviden. 11. Megértést kifejező szócska. - Nálunk is elterjedt éttermi lánc: Pizza .... - Hő, táviratban. - London belvárosa: West....12. A kiegyezést tető alá hozó politikus volt (Ferenc). Arcképe a 20 ezer forintson látható. - Milyen fa a

papaya? 13. Szöveg és zene viszonyának egy formája, amikor minden hangra külön szótag esik. 14. Megnyilvánulás, valaminek a látható, érzékelhető része. - Kutys. - Hálát fejez ki. 15. Könnyen párolgó, nagyon maró hatású folyadék. - Melyik bolgár hegység legmagasabb pontja a 2925 méteres Muszala? - Ami a magyar kártyában piros, az mi a francia kártyában? Beküldendő a vízszintes 13. és a függőleges 3. számú sor megfejtése.

A rejtvenypályázat nyertesei

Decembri rejtvenyünk helyes megfejtése a következő: VILLAMOSVEZETÉK, KÜLÖNLEGESSÉGET, TELEFONKÉSZÜLÉK, KÖTELEZETTSÉGEK.

A nyertesek: Éles Gáborné, 3700 Kazincbarcika, Május 1 út 14. 3/10.; Jurasits József, 8100 Várpalota, Tánácsics M. u. 3.; Kaszab István, 2840 Oroszlány, II. Rákóczi F. u.77.

A nyereményeket postán küldjük el.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226; 351-7758 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja a

Nyomdort Kft. • Telefon/fax: 06 29 497-859 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630